

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ І СТАРШИХ

ЕКРАН

ЕКРАН - UKRAINIAN MAGAZINE for YOUTH & ADULTS

87-88

ТРАВЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1976

ЦІНА ПРИМ. 1.00

METROPOLITAN SHEPTYTSKY

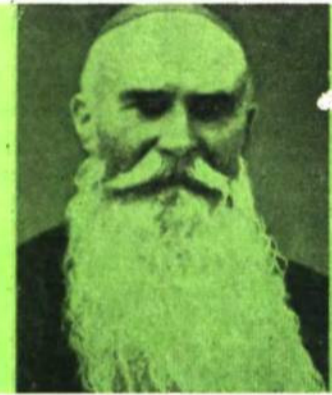
Bishop Gregory Khomyshyn

Bishop Basil Hopko,

JOSYF Cardinal SLIPYJ
PATRIARCH of the
Ukrainian Catholic Church

Bishop Josaphat Kotsylowsky

Bishop Nicetas Burdakov

Bishop Gregory Lakota

Bishop Paul Goydych,

Theodor Romzha (b. 1911, d. 1947)

Very Rev. Peter Verhun

VICTIMS OF THE COMMUNIST OPPRESSION

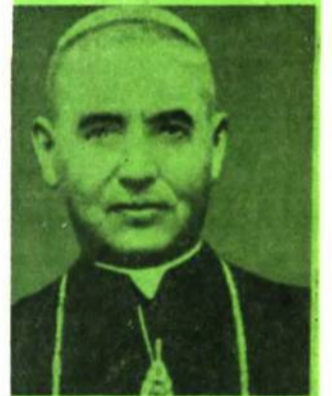
Mother Maria, 88 years old, monk of Saint Basil order, in chains, at the opening of Eucharistical Congress in Philadelphia, on 1st of August, 1976. She is protesting against Vatican ban on Patriarch Joseph Slipy to participate in the Eucharistical Congress

She gave the following statement:

"I have been living in the States since 46 years I came to this country in search for freedom in order to serve my Church and my people. I spent the best years on educational work. I founded the Academy of St. Basil and college and many parochial schools. Now at the age of 88 years I must join the protest-march against Moscow which together with the Vatican is destroying our Ukrainian Catholic Church and Patriarch Joseph Slipy who was forbidden to come here for the Eucharistical Congress." A WRONGDOING HERE - A CRIME THERE

Bishop Nicholas Charnetsky,

Bishop Ivan Latyshevsky

Mr. AUGUSTYN VOLOSZYN

President of Carpatho-Ukrainian Government

Archbishop Welychovsky

ПАТРІАРХ ЙОСИФ ЗАКЛИКАЄ ДО „ПОЄДНАННЯ В ХРИСТІ”

ПОСЛАННЯ ПАТРІАРХА ЙОСИФА ПРО ПОЄДНАННЯ В ХРИСТІ

УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ
МИР І БЛАГОСЛОВЕННЯ!

Кожний віруючий в Бога і свідомий своєї національності українець, дивлячись на нинішнє важке положення Українського народу в Україні і на поселеннях, мимоволі проймається жахом за майбутнє його існування і розвій. Переслідування і гнет релігії і Церкви в Україні та розбиття, свари і незгоди поза Рідним Краєм, — основні причини, які примушують кожного чесного українця присудитися над собою.

Де шукати виходу і яких треба вжити середників, щоб стати в цій недолі на правильний шлях, вжити відповідних засобів уздоровлення і забезпечення свого будучого, ба що більше, щоб не зникнути з лиця землі і не перейти до історії, як віджитий і мертвий первень, подібно, як це сталося вже з не одним народом в історії. Очевидно, не легка це річ стати відразу обновником і одухотворити нині так обездолений народ навіть і для генія. Та все ж таки не можна опускати рук і попадати в безнадійність, то передусім для того, хто вірить в Бога і надіється на Його певну поміч. Тому то каже св. Павло: „Випростуйте ваші охлялі руки та зомлілі коліна і зробіть вашим ногам стежки прості, щоб кульгаве не збочило, а радше видужало” (Євр. 12, 12 сл).

Кожна людина, яких поглядів вона не була б і як не здивлялася б на нинішнє релігійне й державне положення, чи українець чи чужинець, мусить признати, що найсильнішим чинником в діячості і творчості народу є релігія — віра в Бога. Навіть і атеїсти-безбожники видять і переконуються наглядно, що то неможлива річ викоринити нині віру в Бога з душі людини, навіть при найсильніших і найбільш всебічних засобах і середниках матеріальної і фізичної державної сили. І якщо так, то треба звернути наше бачне око на цей найважливіший момент в житті людини, народу й держави.

Отож, ввиду того, вирине питання, як маєтись справа з релігією і вірою в Бога в Українському Народі? На жаль, ось в тому корінь лиха. Бо релігія повинна бути тим найсильнішим мотором думання і діяння в українському, так розбитому і роз'єднаному, народі. Є в нас католицька і православна Церкви, євангеліцькі громади й розбиті різні релігійні групи, і всі вони караються на каторгах за Христа і Христову віру. На превеликий жаль вони взаємно себе поборюють і тому не всілі об'єднати Український Нарід та перейти в протинаступ проти злих сил світу. А Господь наш напояв нас: „КОЖНЕ ЦАРСТВО, РОЗДІЛЕНЕ В СОБІ, ЗАПУСТІЄ, І КОЖНЕ МІСТО ЧИ ДІМ, РОЗДІЛЕНІ В СОБІ САМОМУ, НЕ ВСТОЇТЬСЯ” (Мт. 12,26).

Тому за усиленною спонукою українських віруючих людей, звертаємося очим, Український Народу, до Тебе, щоби Ти РОЗПОЧАВ УЗДОРОВЛЕННЯ ВІД КОРИННЯ СВОЄЇ ДУХОВНОСТІ, ВІД СВОЄЇ БЕЗСМЕРТНОЇ ДУШІ І ЇЇ ПОТРЕБ!

Всі одиниці, які приймають віру в Бога і Христа, мусять признати, що Христос-Богочоловий установив ОДНЕ СТАДО, ОДНУ ЦЕРКВУ І ОДНОГО ПАСТІРЯ, і за що єдність гарче молвився на Тайній Вечері: „Отче Святий, за ради імені Твого, бережи їх, тих, що їх Ти мені передав, щоб були одно, як ми!” (Йо. 17,11), „щоб і вони були в нас об'єднані” (Йо. 17,21), „щоб вони були звершені в єдності” (Йо. 17,23).

Найчисленніші Церкви в нас є православна й католицька, і, безсторонно кажучи, НЕМА МІЖ НАМИ СУТТЄВОЇ, ДОГМАТИЧНОЇ РІЗНИЦІ, ЯК ЦЕ ВИКАЗУЮТЬ ТЕОЛОГІЧНІ СТУДІЇ І СВДЧИТЬ ІСТОРІЯ. Правду кажучи, розлам і поділ є піддержувані тільки ззовні від тих, які знають, що тим ослаблюють Український Нарід і Церкву. Світлим моментом в нашій історії було порозуміння на тлі Патріярхату між обома Церквами за Митрополитів Петра Могили і Йосифа Веляміна Рутського. На жаль, їх висока ідея згоди не здійснилася. З другого боку поляки і наші сусіди хотіли златиншити й спольонізувати українців католиків для своїх політичних шлей. І тому треба собі здавати справу з такого стану і мати на увазі свою Церкву і своє добро, та не бути мотовилом в чужих, ворожих руках, що ним мотають вони і снують пряду на свою одежу. І треба признати, що такі великі кроки зближення й порозуміння в новіших часах були вже зроблені за Сл. Б. Митрополита Андрея Шептицького. Так само й тепер відбулася сердечна стріча при великому здвизі Православних у Бавнд Бруку з Митрополитом Йоаном Теодоровичем. Там впали тоді великі слова: МИ ТАКІ ПРАВОСЛАВНІ, ЯК ВИ КАТОЛИКИ! Це правда, і совісні студії виказують, що нема догматичних чи обрядових різниць. НАМ ТРЕБА ВСІМ СТАНУТИ НА КИЇВСЬКІЙ ПРАДІДНІЙ ТРАДИЦІЇ, а не дїлягати російській синодальщині й тим подібним впливам.

Patriarch Josyf

Так само й наші Євангеліки стоять на становищі Христової Євангелії. Треба зробити крок далі до Апостолів Андрея і Петра, звідки починається і продовжується наше християнство.

Рівнож і наші Біблійні Громади, які приймають за основу Святе Письмо, читають, що в ньому горить ця віра в єдиного Бога і Ісуса Христа нашого Спаси. Коли ми правили Св. Літургію в північній Аргентині в Чако, то безліч наших Єговістів, довідавшись з радя про нашу Службу Божу у величезній латинській катедрі, прийшли з колоній і лісів і виповнили вщерть увесь храм. Вони молились з нами! Не диво, що і вони підносять голоси зі свого боку про потребу єдності релігії і віри.

ПРАВДА Є ЛИШ ОДНА! Як болюють різні народи, як нпр. німці, над розламом своєї Церкви і як стараються вони поєднатися, як розвивається в них успішно, під впливом Святого Духа, так званий єкуменічний рух — рух поєднання, і навпаки, як сильною своєю єдністю є сьогодні Католицька Церква в Польщі і ставить опір безбожництву й матеріалізму! Яка могутня була наша Держава за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого! Бо була в нас тоді ОДНА ВІРА І ОДНА ЦЕРКВА, яка лучила духово увесь нарід, скріплювала усе державне життя і створила свою культуру!

Чи не можна б цієї об'єднуючої акції обидвох Церков почати від узгіднення перекладів Святої Літургії і інших Богослужб, щоб молитися „одними устами і єдиним серцем”? А знову, таке зближення з іншими християнськими згромадженнями треба розпочати від читання того самого Святого Письма, перекладеного з оригіналу. Очевидно, це зближення мусить відбуватися зі зрозумінням, поволі і поступово. Здаймо собі раз справу, скільки хитрости вживають наші вороги, щоб піддержати розлам і роз'єднання між нашими церквами. БУДЬМО СОБОЮ! Дивімся на своє власне духове добро, на спасіння наших душ — і тоді БУДЕ МІЖ НАМИ ЄДНІСТЬ, В ПЕРШУ ЧЕРГУ НА ЦЕРКОВНОМУ ПОЛІ, А ОПІСЛЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ Й ДЕРЖАВНОМУ! Треба добро Церкви і Народу ставити вище своєї марної особистої амбіції і своїх особистих чи гуртових користей!

Це дуже відрадий об'яв, що це починають розуміти й відчувати всі віруючі України різних релігійних груп, що, ОБ'ЄДНАВШИСЬ В ОДНУ ПОМІСНУ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ ПІД ПРОВОДОМ ПАТРІАРХА, СТАНЕМО ТВЕРДИНЕЮ, ОБ ЯКУ БУДУТЬ РОЗБИВАТИСЯ ВСІ ВОРОЖІ УДАРИ, так релігійні, як і політичні.

Перед нами СВЯТО ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА. Спільною гарячою молитвою звернімся до Нього, як ДУХА ЄДНОСТІ, щоб Він просвітив, надхнув і дав силу для нашого об'єднання і єдності у вірі в одній Церкві. Бо Святий Дух устами св. ап. Павла завзиває нас: „БЛАГАЮ ВАС, БРАТИ, ІМ'ЯМ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА, ЩОБ ВИ ВСІ ТЕ САМЕ ГОВОРИЛИ, ЩОБ НЕ БУЛО РОЗКОЛІВ ПОМІЖ ВАМИ, АЛЕ, ЩОБ БУЛИ ПОЄДНАНІ В ОДНІМ РОЗУМІННІ Й ОДНІЙ ДУМЦІ”! (1 Кор. 1, 10).

Благословення Господнє на Вас!

Дано в Римі
при Патріяршому Соборі Святої Софії
у празник Воскресення Г. Н. І. Х.
3 червня 1976 р. Б.

ЙОСИФ
Патріярх

СВОБОДА,

ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНГРЕС, ВАТИКАН І УКЦ

Мати Марія (др. М. Демашинська), 88-літня монахиня — Василістка, засновка дияконіату євхаристійного Конгресу в Філадельфії в США, 1. серпня 1976, на знак протесту проти заборони Ватикану Патріярхату Йосифу Сабітону брати участь в Євхаристійному Конгресі.

(Це світлина і цей абзац від нової газети Філадельфійської „The Evening Bulletin” з номером 2. серпня 1976, у статті „It was a Fraud by and for the People”, що її автором є Нору Е. Барлінг).

Примітка: Мати Марія поділила ось такий плакат сам про себе:

„Серпень 1, 1976 в часі наради о 6-18 год. веч.”
Я живу у З'єднаних Штатах уже 46 літ. Я прибула до цієї країни, щоб знайти свободу свідки моєї Церкви і мого Народу. Я провела найкращі роки мого життя у євангелійній праці. Я оскаржувала Аляксандра св. Василія і Каладок, і багато-багато народівських мисл. Я була герда на мій досягнення. Тепер 88 році мого життя я муну долучуватись до протестаційного походу проти Москви, яка з Ватиканом рубують Українську Католицьку Церкву. Ось Первоєрархаті мого Церкви, Патріярхату Йосифу Кардиналові Сабітону не дозволено прибути сюди, щоб брати участь в цьому Євхаристійному Конгресі.

Мати Марія, ЧСВВ

A WRONGDOING HERE — A CRIME THERE

І КРИВДА ТУТ - І ЗЛОЧИН ТАМ

ЕКРАН - ЕКРАН

Ілюстрований журнал • Illustrated bi-monthly
українського життя • of the Ukrainian life

ВИДАЄ В-ВО „ЕКРАН”-ВІДПОВ. РЕД. А. АНТОНОВИЧ

АДРЕСА: ADDRESS:

A. ANTONOVICH

2222 W. Erie Street

Chicago, Illinois 60612

U.S.A.

PHONE 942-0126

SINGLE COPY 1.00

ЦІНА ПРИМ. \$1.00

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ШИРОКОМУ СВІТІ

Six million died
in UKRAINE of famine
artificially created by
red Moscow 1932-33.

ЗЛОЖИЛИ

На пресовий фонд

Д-р М. М. Бігг 100 дол., Спілка "Певність", Чикаго 100 дол., Колленник Лісюк, Каліф. 50 дол., Сот. Петро Войновський 30 дол., Союз Українських Організацій Австралії (М. Свідерський) 30 дол., Мих. і Марія Левицькі, Чикаго 20 дол., Р. Іваницький, Нью Йорк 17 дол., д-р І. Рудацький, Чикаго 10 дол., проф. Володимир Чижик, Чикаго 7 дол., Теодор Панчиняк, Вінніпег 5 дол., Леонід Савчинський, Рочестер 5 дол., С. Кобилицька, Чикаго 2 дол.

Проф. д-р Л. Добрянський,
Президент УККА

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Звернення о. В. Романюка до Ієрархів українських церков

Високопреосвященним Ієрархам Української Католицької Церкви і Православних Церков, а також Керівникам Української Баттистської Церкви, всім віруючим українцям на чужині від репресованого священника В. Романюка.

Звернення

Вважаю своїм боргом священника — віруючого і християнина — довести до Вашого відома, високопреосвященні Архієпископи, пастирі й браття, що в Союзі Радянських Союзів топчуть ті основні точки Заключеного Акту Гельсінської наради, які вважаються основою всякої дружби і співпраці між народами.

Не маючи можливості детально про все розповісти, я візьму лише деякі порушення. В концтаборі, в якому ми знаходимося, різноманітними засобами обмежують переписку з рідними і знайомими з закордону. Всі різдвяні і пасхальні поздоровлення, адресовані на моє ім'я і багатьох інших політв'язнів, прислані з закордону, сконфісковано, або повернено назад. П'ятий рік я вимагаю Біблію і що бідну релігійну літературу, яка видається в СРСР, але результатів немає жадних. Прошу Вашої милости, високопреосвященні Архієпископи, пастирі й браття, зробити все, що від Вас залежить, щоб припинити ці знущання над нами.

Я звертаюся до Святого Престола і до Всесвітньої Ради Церков з подібною справою, не знаю лише чи попали мої звернення до назначених адресатів. Я хочу Вам сказати, що за подібні звернення нам гро-

зять повторними ще більше жорстокими репресіями. Таким чином, якщо будь-що подібне станеться з мною, чи з будь-яким іншим з нас, то не залишіть нас без оборони. Ваш відданий слуга
священник Василь Романюк

Звернення о. В. Романюка до президента ЗСА

До Конгресу, Уряду і Народу ЗСА.
Від невинно репресованого священника Василя Романюка.

Звернення

Прошу Вас, високоповажаний панове сенатори, і Вас, високоповажаний Пане Президенте, — признати мені громадянство Вашої свободної країни, бо в країні, в якій я тепер живу, жити неможливо. За самі тільки переконання, висловлені іншим людям, тут кидують чоловіка на довгі роки до концтаборів. Вважаючи все це грубим порушенням елементарних прав людини, я більше не вважаю себе громадянином СРСР. Може станеться так, що я помру в советських концтаборах, як померло багато інших переді мною, але тоді хай принаймні я маю громадянство Вашої країни, яка є твердинею свободи і права на землі.

Молю Бога за Ваше щастя. З вірою і надією на Вас.

Щиро відданий ідеалам Вашої свободи —
священник В. Романюк

WALTER F. MONDALE
Vice-President of the U.S.

JIMMY CARTER
President of the U.S.

JAMES R. THOMPSON
Governor of Illinois

Carter Expresses "Admiration" For Ukrainians In Letter To UCCA

NEW YORK, N.Y.—In a reply to a telegram from the participants of the XIIth Congress of Americans of Ukrainian Descent, Jimmy Carter expressed his "admiration for the people of Ukraine," and said that he would use "the most effective means" to alleviate the plight of the oppressed in the USSR.

The letter was dated Thursday, October 28, four days before Mr. Carter was elected president.

"I have great admiration for the people of Ukraine," wrote the then Democratic candidate for President. "In our economic and diplomatic transactions with the Soviet

Union, I will use the most effective means possible to strengthen the hands of those who are oppressed. I will also work for a freer exchange of information and ideas."

Mr. Carter criticized the outgoing administration for not paying "sufficient attention to the nationalities behind the Iron Curtain."

He said that he would try to make detente a "two-way street."

"I would try to make it (detente) an instrument for long-term peaceful change within the Communist system, as well as in the rest of the world," said Mr. Carter. "To this end, I welcome your ideas, your suggestions, and your support."

Dr. Dobriansky Congratulates Jimmy Carter

WASHINGTON, D.C.—Dr. Lev E. Dobriansky, newly re-elected President of the Ukrainian Congress Committee of America and Chairman of the National Captive Nations Committee, congratulated President-elect Jimmy Carter on his victory in the November 2nd elections and assured him of his support.

In a telegram, dated November 2, 1976,

and addressed to Mr. Carter in his hometown of Plains, Ga., Dr. Dobriansky said:

"Heartiest and warmest congratulations on your well-deserved victory. We look forward to your positive leadership here and abroad, to develop new dimensions of policy in order to make our America great again. As in the past campaign, you have our fullest measure of support and confidence."

Від Редакції

Через фінансові і друкарські труднощі та інші непередбачені причини нам пощастило з великим трудом і зусиллям видати тільки два числа "Екрану" в цьому році. Перше з них за січень-квітень ч. 85-86 і друге за травень-грудень ч. 87-88.

Всім, що переслали передплату за 1976 рік надвишку переносимо на рахунок 1977 року.

Цєю дорогою просимо пробачення в наших читачів, приятелів, передплатників та симпатиків журналу за наші недотягнення, що сталися не з вини редакції, ані з вини Адміністрації.

Будемо далі старатися за всяку ціну усунути всі фінансові перешкоди і змагатися, щоб журнал появлявся, як було заплановано на початку як двомісячник.

Ми віримо, що знайдемо серед української спільноти належне зрозуміння і всебічну підтримку для нашої виховної праці через Вас, дорогі наші приятелі, симпатки, читачі і передплатники журналу. Ми віримо, що Ви знайдете спосіб заохотити читати "Екран" своїх рідних і знайомих, поширюйте його у своїх громадах та знайдете і очікуєте його кольпартувати, збирати данки на пресовий фонд, а також очікуєте спонзорувати матеріали шкіл, матеріали молодечих, студентських, мистецьких та спортивних організацій.

Тільки повна співпраця нас усіх може забезпечити журналові фінансову базу для його систематичної появи. Тому на Вас ми покладаємо всі наші надії в розбудові одинокого загально-національного ілюстрованого журналу.

Нашим Владикам, Духовенству та Вірним Українських Церков, проводам і членам усіх українських установ, усім співробітникам з Америки, Канади, Європи та Австралії, всім нашим передплатни-

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

кам, читачам, симпатикам, нашим спонзорам, всім українцям на Рідних Землях і поза межами Батьківщини, бажаємо ВЕ-

СЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

Управа, Редакція та Адміністрація "ЕКРАНУ"

Vasyl Romaniuk, priest.

NEW YORK, N.Y.—Rev. Vasyl Romaniuk, the incarcerated Ukrainian Orthodox priest, became the fourth known Ukrainian political prisoner to publicly renounce his Soviet citizenship.

In letters to Ukrainian Catholic, Orthodox and Baptist hierarchs in the free world and the National Council of Churches, Rev. Romaniuk wrote that he wants no part of Soviet citizenship, while in a brief letter to the U.S. President and Congress, the incarcerated priest asked the American government to grant him American citizenship.

Copies of letters which Rev. Romaniuk wrote to western governments, and religious and humanitarian institutions, telling about repressions in the Soviet Union, were made public here by the press service of the Ukrainian Supreme Liberation Council (abroad).

"Distinguished Senators, and honorable Mr. President, please grant me the citizenship of your free country, because in the country where I now live, life is unbearable," pleaded Rev. Romaniuk. "SVOBODA,

Papst Paul VI. hat Ärger mit zwei ungehorsamen Bischöfen: Marcel Lefebvre (oben) und Josyf Slipyj

Foto: UPI

Katholische Kirche

Zwei Ketzer ärgern den Papst

Ein Gespenst geht um im Vatikan: das Gespenst des Ungehorsams. Zwei leibhaftige Bischöfe widersetzen sich dem Autoritätsanspruch des Papstes. In der Schweiz soll jetzt sogar eine „Gegenkirche“ gegründet werden

QUICK

Заява із патріаршої канцелярії

1. Український патріархат - це історичне питання нашої Церкви. Патріарші права мала наша Церква в хвилині її злуки із Апостольським Престолом і старалась про формальне завершення цієї типової в Східних Церквах самоуправи у злуці із Петровою Скалою - Римом. Покійний архієпископ Іван Бучко писав у 1971 р.: «При відновленні єдності з Апостольським Престолом для кожної помісної Церкви був створений католицький патріархат: для коптів - олександрійський, антіохійських патріархів є аж три, а саме для сирійців, маронітів і мелхітів, для халдейців у Вавилоні, а для вірмен у Кілікії. Так отже всі східні християни, хоч числом незначно менші від українців, мають своїх католицьких Патріархів». Наші змагання є отже слушні. Перешкодою є на жаль під сучасну пору московський патріархат. Не бажає собі того також і СССР і вважає створення українського патріархату вмішуванням в його внутрішні справи.

2. Вислів що «український патріархат постав з волі народу» не відповідає правді, бо Верховний Архієпископ згідно із постановами Ватиканського Собору має права рівні патріархам. Такі права має Блаженніший Йосиф і про те в 1964 р. обширно і обґрунтовано писав урядовий Бюлетень Конгрегації для Східних Церков і це передрукував офіційно Ватикану «Оссерваторе Романо» (6.2.1964). Наш нарід ці права відкрив із забуття і хоче бачити їх дійсними, щоб рятувати себе від загибелі. Нарід патріарших прав не створив сьогодні. Вони були і бракувало лиш титулу патріарха, як писав про це вже митр. Рутський. Ми його вживаємо слушно, вичікуючи формального потвердження Апостольського Престолу, що ці права гарантував у Берестейській Унії 1595 р.

3. Усі змагання, проповіді, заклин-

ки, послання Блаженнішого абсолютно не мають нічого спільного із здогадами фантастів, що він хоче створити якусь самостійну національну Церкву. Треба врешті збагнути, що значить у праві «Помісна Церква» і її правна структура у злуці із Вселенською Церквою. Ми є і остаємось Українською Католицькою Помісною Церквою у злуці із Вселенським Архієреєм Папою Римським.

4. Найбільш кривдячим і без найменшої основи є міркування, що змагання за патріархат ведуть до схизми. Це є образа і кривда для Блаженнішого та для патріархальних змагань попередніх століть. Всі заявляються за патріархатом. Це не бажання схизми. Патріархат - то наша життєва потреба. Зокрема закидувати Блаженнішому Йосифові намір прямування до схизми означало б, що він тим хотів би потоптати працю цілого свого життя, свої терпіння і своє ісповідництво. Цього ніяка боголюбива людина, що живе страхом Божим ніколи не зробила і тіні такої думки немає у Блаженнішого. В нашій українській католицькій Церкві ніколи не було навіть сумніву про Христову науку про Петрове головство в Церкві.

Ця заява хай буде визнанням перед світом та історією наших намірів і цілей та ситуацій базованих на нашій непохитній католицькій вірі, потвердженій свідченням наших мучеників за цю віру перед лицем всіх людей, що нам не співчуває, нам допомоги не хоче у важкій історичній хвилині і несумлінно оскаржує нас у провинах, яких ми не поповнюємо, ані до них не схиляємось.

Проситься цю заяву опублікувати в нашій пресі і в точних перекладах на чужі мови в чужинецькій пресі.

За Патріаршу канцелярію

о. д-р Іван Дацько

РІК XV. "ЕКРАН" Ч. 87-88, ТРАВЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1976.

Declaration

In view of the fact that articles without foundation, false commentaries and distorted evaluations of our church-life have appeared in the world press, the office of His Beatitude is authorized to state the following:

The Ukrainian Patriarchate is a historical problem of our Church. It had its beginning at the time of the Union of our Church with the Apostolic See, when the desire for a formal realization of this type of self-administration was treated. The late Archbishop Ivan Buchko wrote in 1971: "Catholic patriarchates have been created for every Particular Church to renew their union with the Apostolic See; e.g., the Alexandrian patriarchate for the Copts, the Patriarchates for the Antiochians - the Syrian, the Maronite and the Melchite, one for the Chaldeans and one for the Armenians in Cilicia. Each of these Oriental Churches is numerically very much smaller than our Ukrainian Church, yet, each has its own patriarchate." Our endeavors for the attainment of the Patriarchate are just.

At the present time, there is no doubt that the main obstacle is the Moscow patriarchate which does not desire a rupture in its territorial dominion. Regrettably, its demand is upheld. On the other hand, the USSR, for state and political reasons, regards the establishment of Ukrainian Patriarchate, as an intrusion in its internal affairs.

The statement, that "the Ukrainian Patriarchate across from the will of the people," is not true. The Decrees of the II Vatican Council grant almost the same rights and powers of a Patriarch to a Major Archbishop. His Beatitude, Josyf I, has these rights. They are based on well-grounded reasons and have been extensively treated in the official bulletin of the Sacred Congregation for Oriental Churches and reprinted in the Osservatore Romano, the semi-official bulletin of the Vatican on February 6, 1964. Our people have reclaimed these rights in order to safeguard their moral entity. Patriarchal rights and powers have not been created today. Josyf Veliamin Rutsky, the Metropolitan of Kiev and all Rus; wrote that our Metropolitans enjoyed all the rights and powers of Patriarchs, excepting the official title. We use the term rightfully, while awaiting its official confirmation by the Apostolic See.

All efforts, sermons, appeals and pastoral letters of this Beatitude have absolutely nothing in common with the fantastic conjectures that he wishes to create some sort of an independent, national Church. In order to understand our problem, a full comprehension of the significance of the Particular church and its structure within the fold of the Universal Church is necessary. We are and we remain a Ukrainian Catholic particular Church in union with the Universal Church, the Pope of Rome.

A very harmful and false assertion has been made, namely, that the realization of a patriarchate will lead us into schism. This is a gross insult and injustice to His Beatitude and to all those who for the past three centuries have striven for its attainment. To reproach His Beatitude with the intention of schism (which has never entered his mind) is to negate and destroy the work of his whole life, his incredible sufferings and his long, cruel imprisonment, precisely for his loyalty to the See of Peter! Would any God-fearing person desire a schism, what then of an individual who fidelity had been tested so severely? There never has been any question concerning Christ's teaching on the primacy of Peter in our Ukrainian Church.

May this declaration, based on our firm Catholic faith and confirmed by the testimony of so many martyrs of our Church, be our solemn affirmations in this historic and crucial moment.

August 1976.

For the Chancery of His Beatitude
Rev. Ivan Dacko, Secretary

Patriarch Josyf Meets With President Ford

At the White House Oval Office: Patriarch Josyf and President Gerald Ford converse, as Bishops Ivan Prashko (first left) and Basil Losten look on.

WASHINGTON, D.C.—On Saturday, September 18, President Gerald R. Ford met with Josyf Cardinal Slipyj, Bishop Basil H. Losten, Apostolic Administrator of the Ukrainian Catholic Church in America, and Bishop Ivan Prashko of the Ukrainian Catholic Church in Australia, said an official White House press release.

The meeting, which took place in the Oval Office of the White House, was held in response to a request from Bishop Losten on Thursday, September 16, immediately following the funeral of Metropolitan

Ambrose Senyshyn. The request was made through Dr. Myron B. Kuropas, Special Assistant to the President for Ethnic Affairs, who attended the funeral as President Ford's personal representative.

During the meeting, President Ford expressed his condolences to the Ukrainian Catholic leadership on the death of Metropolitan Senyshyn and expressed his conviction that Ukrainian Catholics would be guided by the Metropolitan's example.

Військова присяга

Клянусь честю громадянина Української Народної Республіки і торжественно присягаю Всемогучому Богу вірно Українській Народній Республіці служити, слухняно повинуватися її Верховній Владі Директорії, Правительству і Народній Армії.

Присягаю поважати і захищати накази і всякі припоручення їх по

Evhen Konovalets
(b. 14. 6. 1891, d. 23. 5. 1938)

Colonel, Commander-in-Chief of the "Sichovi Striltsi" corps of the Ukrainian Army; founder and head of the Ukrainian Military Organization (UVO) and of the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN); murdered by an NKVD agent in Rotterdam.

Євген Коновалець, нар. 14. 6. 1891 року, полковник Армії УНР, військовий діяч і політик, комендант УВО, голова Проводу ОУН, згинув 23. 5. 1938 р. в Роттердамі з рук більшовицького агента. Його смерть на пості вождя української революції скріплює націоналістичні настрої серед старшого і молодого покоління.

службі, точно їх виконувати супроти всякого ворога Української Народної Республіки та трудящого люду, хто б цей ворог не був і де тільки воля Верховної Республіканської Влади буде вимагати: на воді, на суші, у воздуху, вдень і вночі, в боях, наступах і всякого роду підприємствах — словом, на кожному місці, у всяку пору і в кожному випадку хоробро і мужньо до останньої краплі крові боротися. Своїх військових частин, прапорів і зброї ні в якому разі не кидати, з ворогом ні в які, навіть найменші порозуміння не входити, завжди поводитись так, як цього військові закони та єсть воїна-лицаря вимагають, в цей спосіб з честю жити і з честю умерти.

В цьому мені, Святий Боже, моя любов до України Рідної та її народу, допоможи!

НАЦІОНАЛІСТ

Націоналісте-скало!
Твердогрудий граніте,
Палкий динаміте.
Ти вибрав велике добро:
Зогріти холодного серця нутро,
З неволі піднести чоло
І вільним орлом полетіти.

Ти Нації збройне крило,
Мов атомні гармати,
Ти сила духа, брате!
Ти слух її, зір у вікно:
Що буде, що є, що було.
Та щоб нам знищить усе зло —
То треба в Бога сил благати.
Націоналісте! Скало!

Твердогрудий граніте,
Палкий динаміте!
Ти вибрав високе добро:
Зогріти холодного серця нутро,
До сонця піднести чоло
І вільним орлом полетіти!

М. Галичко

Франція, 9 липня 1958 р.

„Сибірська акція“ в Сідней

РОМАН ШУХЕВИЧ
(17. 7. 1907 — 5. 3. 1950)

Roman Shukhevych—Taras Chuprynka
(b. 17. 7. 1907, d. 5. 3. 1950)
General, member of the Ukrainian State Government, 1941; G.O.C.-in-Chief of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) from 1943-1950, Chairman of the OUN Presidium 1943-45 and of the General Secretariat of the UHVR 1944-50; killed on active service whilst fighting against MVD troops near Lviv, West Ukraine.

Організатором дуже вдалої т. зв. сибірської акції був сіднейський відділ ЛВУ. Стимулом до виступів «сибірської акції» в Сідней був приїзд советського танцювального ансамблю «Сибірські козаки», який приїхав до Австралії на двотижневий виступи.

У понеділок 22 березня, коли припадав перший виступ советського ансамблю, за півтори години до початку концерту учасники акції поставили перед театром «Капітол» вантажне авто, на якому виставлено за колючими дротами групу в'язнів жіночого табору під охороною вартового КГБ. Над автом виднів напис «ГУЛАГ 17», а внизу — «Фром Сибірія вітз лав». По обох боках головного входу до театру хлопці й дівчата держали транспаренти із написом «Воля для українських політв'язнів» і роздавали відвідувачам театру летючки, які своїм змістом та фотознімками пояснювали ціль виступів.

Зацікавлення акцією було велике, про що свідчила пуста велика зала театру аж до початку концерту, тому що більшість відвідувачів товпилася перед театром, оглядаючи групу наших «в'язнів» та читаючи летючки. Група «в'язнів»-жінок була організована відділом Союзу Українок ім. О. Басараб.

Тим часом на вулиці біля групи «в'язнів» Ю. Менцінський інформував журналістів про ціль акції, про українських політичних в'язнів та про советські концтабори. Наступного дня преса широко інформувала про цю акцію, поміщувала знімки, а радіостанції «2 ДжіБі» передавало інтерв'ю Ю. Менцінського.

На закінчення виступів сибірських козаків була підготовлена дуже вдала демонстрація групою ЛВУ-Сідней, цим разом на тему — катування в'язнів у советських психіатричних лікарнях, де знову на плятформі вантажного авто була поставлена кімната клініки, в якій лікар КГБ з допомогою вартового і медсестри КГБ «лікував» здорового в'язня.

Також цим разом відвідувачі театру оплесками дякували нашим акторам за їх виступ, а чимало молоді енергійно роздавало ці самі летючки.

Багато українських громадян допомагали організаторам цієї акції, чим лише могли. Деякі з них не мали жадного відношення до ЛВУ, а все ж таки активно допомагали завершити почате добре діло.

Акції також мали вплив на артистів, доказом чого було те, що «опікуни» ансамблю часто появлялися на вулиці і дуже нервово старалися заперечувати наші кличі, летючки та причини демонстрації.

В останній вечір «опікуни» при вході до театру поставили два великі тягарові авта, щоб відвідувачам театру заслонити вид на українську групу демонстрантів.

Ця демонстрація ще раз доказала як важливою є наша політична акція за кордоном в обороні політв'язнів. Важливо, щоб акції оборони йшли безперервно на всіх континентах і в усіх напрямках. Ворог дуже чуйний на публічну опінію, а опінія світу вже є проти нього. Акції оборони мусимо вести не тільки з гуманітарного аспекту, а й національного і політичного.

Треба висловити признання членам Союзу Українок ім. О. Басараб, осередкові СУМ-у в Сідней та студентам Т-ва ім. М. Міхновського і всім тим, що спричинилися до успіху демонстрації в обороні наших уярмлених братів і сестер.

І. Чор

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Сценка українських демонстрантів перед театром «Капітол у Сідней

24 квітня 1976 року минає тридцять років, як розпочалася польська військова акція „Вісла” проти Української повстанчої Армії — УПА. В українській літературі майже зовсім немає праці про ці бої. Поляки здобулися на видавничу раду книжок про ці бої, написаних спостережень учасників, документів Міністерства військових справ у Варшаві та документів із захоплених архівів УПА. Вони досить докладно переказують події трирічної війни регулярних військ Польської Людової Річипосполитої проти вояків УПА, очевидно у своєму навітленні. Для нас усіх, яким справа західних земель дорога й свята, є не лише корисним, але й конечним прочитати бодай деякі польські твори про ці події, тимбільше, що їх видано в дуже обмеженому накладі, а деякі навіть уже викуплено чи стягнуто з продажу. З нашої сторони я знаю лише одну таку книжку: Хріна „Зимою в бункрі”, однак, в порівнанні до польських книжок про це, то капля в морі.

Якщо йдеться про польські книжки, я поручаю би прочитати книжку майора Філяра „Як замовкли гармати” (польський заголовок поданий на кінці статті, як теж і інших згаданих в моїй статті книжок), підполковника Гергарда „Заграви над Бещадами” та остання книжка з 1973 року В. Шельонговського „Розбурханий Сян”.

Майор Філяр подає багато світлин різних осіб та місцевостей, Гергард, є більше поетичний у описах Варшави, він був одним з дуже здібних польських письменників і згинув недавно в Варшаві серед дуже загадкових обставин. Він є одинокий із трьох згаданих авторів, що описує теж боротьбу із відділами польських не-комуністичних партизанів „Вольносць і неподлеглоць”. Коли дві попередні книжки звертають більше увагу на боротьбу на території Чесанівщини та Лемківщини, то „Розбурханий Сян” є спробою передати перебіг боїв з партизанами в цілості, але головню на основі документів Варшавського міністерства війни, причому він згадує, що 2 березня 1948 року у Вроцлаві (кол. нім. Бресляв) арештовано командира УПА Ореста, при якому знайдено архів УПА. Він також згадує, що курінний УПА Шпонтан чи Залізник попав в руки словацької поліції аж в 1959 році.

Із інформацій у книжці Шельонговського виходить, що всіх вояків УПА на Холмщині було не більше 300 і вони разом з відділом польських боєвиків ВІН перший раз спільно перевели напад на Грубешів, де було 250 лише самих вояків КГБ, крім додаткових 50 польських полі-

цистів та польських вояків. Сьогодні вже дехто починає писати про конечність співпраці з поляками на Сході Європи. Як та співпраця виглядала і виглядає, може посвідчити історія отамана Симона Петлюри, а ще краще це видно із історії боротьби УПА, що дуже добре зображено в книжці „Розбурханий Сян” у розділі про Грубешів. До розв'язки польсько-української проблеми ведуть не перелучені нерви, але холодний розсудок й ідеальний підхід до справи.

Книжка „Розбурханий Сян” стверджує, що трирічна війна поляків із УПА переростала сили Польської Людової, яка не була в силі й не могла подолати вояків УПА, що були прекрасно організовані та мали здібних і жертвенних провідників та були справді добре вишколеною військовою одиницею. Коли на третьому році війни з УПА поляки розпочали боротьбу проти УПА під проводом советської поліції КГБ, то до тої боротьби, що проходила під кличем „Вісла”, стягнуто із корінної Польщі польських вояків різного роду зброї, включно з панцирними возами та літаками, які наступали на вояків УПА, що були десятковані не лише кулями, але теж різного роду недугами ізза нестачі мила, ліків, одягу, взуття, без білля, але завжди були готові до бою і найбільшої жертви за самостійну соборну Україну по обох боках Закерзоння. Вояки УПА мали невдачі головню наслідком поодиноких випадків зради та нестачі харчів.

Якщо йдеться про число вояків по обох сторонах тодішнього фронту, то поляки виставили проти УПА 17,350 вояків, а УПА мала 1,966 вояків у 21 сотнях. Так подають тепер поляки на основі своїх урядових архівів. До того поляки мали допомогу з боку всіляких місцевих комунофілів та своїх приклонників. Лише безпереривна настороженість відділів УПА дозволила їм так довго вдержатися в чужій державі, що мала своє військо та свою поліцію.

Stepan Bandera

(b. 1. 1. 1909, d. 15. 10. 1959) «ЕКРАН» Ч. 87-88, ТРАВЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1976.

Дереворіз Н. Хасевича

«ПРО ЩО НЕ МОЖНА МОВЧАТИ»

З нотатника Шпаргаляра

ЯК ДОВОДИЛИ ДО БОЖЕВІЛЛЯ АРЕШТОВАНИХ У МОСКОВСЬКО-ЦАРЬСЬКИХ ТЮРМАХ 200 РОКІВ ТОМУ?

У тодішньому Санкт Петербурзі, 1898 р. появилася книжка відомого спеціаліста історії Запоріжжя Д. Еварницького „По слідах Запорозжців” (очевидно в московській мові, бо якже ж інакше?). Побіч багатющого етнографічного матеріалу, є тут окремих розділ про „Соловки”, тобто Соловецький монастир на Білому морі, колишню катівню царської Росії а сьогоднішній центр „соціалістичного перевиховання” інакодумаючих „щасливих громадян ССРСР.

Однак тоді, коли за царських часів ще не було такої кількості „перевихованих пунктів” як оце їх маємо тепер в ССРСР, а які звуться „психолікарнями”, то, очевидно й „лікування” інакодумаючих ішло іншим шляхом. Саме про цей „спосіб” доводити в'язнів-арештантів до божевільня розповідає Еварницький у розділі „У пошуках за архівними документами”. Річ в тому, що до Соловецького монастиря в 1776 році (тобто 200 років тому) „по височайшому повеленію” перевезено „на каяття” останнього кошового Запорізької Січи Петра Кальнишевського (за те, що він хотів незалежної України). Еварницький, шукаючи ближчих даних про Кальнишевського, подає низку „способів каяття” тому 200 років (подаємо за обширною рецензією на працю Еварницького, поміщену в „Записках Наук. Т-ва Шевченка”, т. 34, кн. II Львів, 1900, стор. 31-37). Праволіс справляємо.

„(Декотрі) в'язні могли виходити (на прогулянку) тільки три рази на рік а весь останній час мусили сидіти під ключем... декотрі сиділи ще в рогатках, не був

В цій боротьбі український нарід втратив найкращу й найбільше жертвенну свою молодість нації. Тепер всьо мовчить. Лише час від часу новітні українські воїни Валентин Мороз чи Вячеслав Чорновіл пригадують, що український дух ще не вмер. То, що сказав колись І. Франко: „Дух, що тіло рве до бою, рве за послуп, щастя, волю, він живе, він ще не вмер”!

Покищо, українська нація — обезкровавлена й лише мовчазні могили питають „Хто це тут?”

Ми не можемо мовчати про них, ми — живі, для яких має велике значення сила молитви та постійна праця там, де Бог поставив нас жити й діяти...

Польські назви згаданих книжок:

FILAR, GDY UMILKLY DZIAŁA Gerhard, Luty nad Bieszczadami W. Szlagowski, Wzburzony Zan o. d-p C. Semczuk

приряд, що надівали його на голову. Він складався із залізного обіддя (окуття), що тяглося від лоба аж до потилиці і замикалось двома ланцюгами, що спускались у низ від скронь (висок) до замка під підборіддям. До цього обіддя було прироблено перпендикулярно (доземо) кілька довгих шпильків (стрілок). Таким робом ті рогатки не дозволяли лягати чоловікові ні на бік, ні на спину і він повинен був спати стоячи. В'язні звичайно або скоро помірало або ставали божевільними... (Стор. 36).

III

(Ще острішою була) „в'язниця в башті Корожній. Ця башта стояла вище на сухому ґрунті і через те яма, що була в ній викопана, була без води, тоді як в інших баштах в ямах була завжди вода... Яма в Корожній в'язниці була обкладена камінням і не було там ні вікон зверху, ні печей. Проступникам, що визначені були сидіти в такій ямі, звичайно сковували обидві ноги й ліву руку залізом і лишали вільною одну руку, потім по драбині спускали проступників в яму. Витягнувши драбину, яму замикали залізною лядою або покришкою, через яку потім давали в'язневі хліб та воду. В ямі він дубенів від холоду, не знаючи ні тепла, ні світу; тіло покривалося язвими в кости входив страшний ревматизм. Шмаття його звичайно зогнивало, його виміт труїв міазмами повітря, нарешті пачюки (щурі) нападали на нещасливого. Іноді, і то після дозволу з Петербурга, давали чоловікові (в'язневі) палицю, щоб він міг оборонятись від цих пачюків. В'язні рідко довго жили в цій ямі: вони або мерли або божеволіли” (сторінка 37).

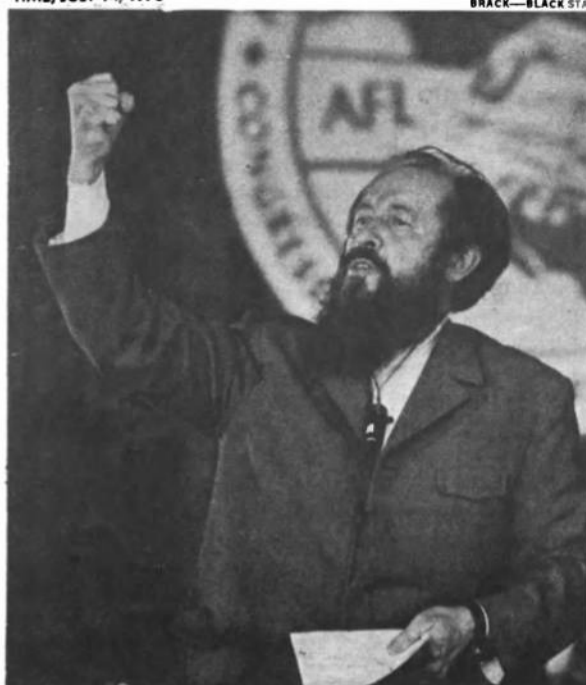
Проф. С. Горак називає Солженіцина „новітнім Мойсеєм” — інформус американська газета

Чарлстон, Ілл. — Проф. д-р Степан Горак, професор історії Східного іллінойського університету, виступаючи в рамках серії спеціальних доповідей в цьому університеті, проаналізував творчість російського письменника Александра Солженіцина, називаючи його „новітнім Мойсеєм”, який пізнавши зло, старасться повернути свій народ на праведну путь. Як повідомляє університетська газета „Істерн Ньюз”, доповіді, яку проф. С. Горак виголосив у вівторок, 27-го квітня, прислухалося 75 осіб.

Проф. Горак особливо підкреслював остерогу А. Солженіцина американському народові перед загрозою комунізму, наві'язуючи до його виступу в липні минулого року на форумі Амери-

канської Федерації Праці — Конгресу Індустріальних Організацій. Проф. Горак звернув увагу на вимовний факт, що А. Солженіцин вибрав власне цей форум, щоб розторопити міт про СССР як країну, де панує „рай для робітників”.

В дальшому проф. Горак відмітив, що А. Солженіцин у своїх виступах в ЗСА і в Західній Європі вказав на правильний шлях для вільного світу в боротьбі з комуністичним імперіалізмом, тобто на допомогу неросійським народам СССР, які змагають до волі і незалежності. Закликаючи слухачів студіювати творчість Солженіцина, проф. Горак повторно відкликався на остерогу цього нобелівського лауреата перед загрозою комунізму.

SOLZHENITSYN SPEAKING IN WASHINGTON

Nikita Khrushchev

AMERICAN NOTES

A Few Unsweet Remarks

An extraordinary figure rose to his feet last week in Washington to discuss Soviet-American affairs from his unique perspective. Alexander Solzhenitsyn was making his first major public address since his exile from the Soviet Union 17 months ago. The occasion was a banquet given in his honor by the AFL-CIO.

Speaking in Russian while a translator simultaneously rendered his remarks into English, Solzhenitsyn projected the same sense of intense moral fervor that has made him one of the world's major authors. Understandably, he bitterly attacked Communism as an enemy of the human spirit. But Solzhenitsyn went on to criticize American foreign policy toward the Soviet Union. The U.S., he said, should never have cooperated with the Russians in any way, not even in forming the alliance against Hitler during World War II, and he implied that the U.S. should still be fighting Communism in Indochina.

"I am not going to talk to you with sweet words," he said. "The situation in the world is not just dangerous. It is not just threatening. It is catastrophic!" He noted that Nikita Khrushchev used to tell the U.S., "We will bury you." Today, said Solzhenitsyn, the Soviets are too clever to say that. "Now all the Soviets say is 'détente.'"

Solzhenitsyn speaks with the voice of an Old Testament prophet. While the prophets were often correct (sometimes because they helped make their prophecies come true), Solzhenitsyn's apocalyptic vision cannot be a guide to practical policy. Both the U.S. and the Soviet Union have good reason to pursue détente: the hope of reducing, if only a little and very gradually, the danger of a war that could end civilization. True, détente is risky. But the U.S. is not so weak that it need be afraid of dealing with a powerful and wily adversary.

Солженіцин передбачує „упадок Заходу”

Лондон. — Письменник Александер Солженіцин, автор відомого твору „Архіпелаг ГУЛаг” та інших книжок, виступив недавно в ін-

тер'ю на лондонській радіостанції ВВС, висловлюючись дуже песимістично про політичне положення на Заході. Він заявив, що придивляючись до політики західних країн, його цілком не здивувало би упадок Заходу, бо для цього є багато причин. „Скоріше, — заявив Солженіцин, — мене здивувала б зміна режиму в Союзі”. Тиранія в Союзі, на думку письменника, скріплюється тим фактом, що Захід поступово виривається своїх мирних позицій, а скорість капітуляції Заходу є більша за процес морального відродження в СССР. Солженіцин бачить перспективи миру в дуже песимістичних красках, тому, що економіка Союзі поставлена на таку воєнну стопу, що навіть само Політбюро вже сьогодні не зможе зупинити гоу до війни навіть тоді, якщо б вони такої війни не хотіли. А. Солженіцин при тому відмітив, що коли він ще жив в СССР то захоплювався Заходом. „Тепер, — сказав він, — я не критик Заходу, я критик його слабости. Я критик тих фактів, яких ми не спроможні зрозуміти. Бо як можна так навівно втрачати свою духову силу і моральну перевагу?”, заявив з великим розчаруванням А. Солженіцин.

© Herblock in The Washington Post

"Shh! If you displease them, they might not let us give them any more special bargain wheat deals"

IV

Читаючи ці два (а їх є більше!) уривки із праці Еварницького про Соловки, поневолі згадуєш розповіді про несамовиті знущання над Леонідом Плющем і товаришами, щоб — у теперішніх катівнях — психолікарнях — доводити до божевілля таких же неповинних людей, як 200 років тому. Правда, форма змінилась, сьогодні їм уже „рогаток” на голову не закладають а тільки впорскують „винаходи найгуманнішої епохи”, якими є епоха „прав людини”, тобто наші часи. І чи не блудять у мряці обману ті, які вірять, що „Росія може змінитись?”

АМЕРИКА

Григор Лукиничий

TIME, AUGUST 9, 1976

"Let's not fret. Remember, he had almost all the marbles to begin with."

Monday, Aug. 25, 1975, CHICAGO SUN-TIMES

"МУЖІ ІДЕЇ І ПРАЦІ" – ЦІННЕ ВИДАННЯ

З кінцем минулого року з друку книжка "Мужі Ідеї і Праці", Вінніпег, 1974 р., сторін 344. Видання "Братства Маслосоюзників" у Канаді й ЗДА. Автор Андрій Качор, добре відомий кооператор і звор багатьох видань про кооперацію та монографії про визначних наших кооператорів, як: М. І. Туган-Барановський, світової слави економіст, Юліян Гавликовський, Остап Луцький, Ольга Бачинська, Денис Коренець та інші.

Ця монографія, "Мужі Ідеї і Праці", це цінна книжка з історії модерної української молочарської кооперації в краю, присвячена вона двом ідейним і невтомним працівникам-кооператорам "Маслосоюзу" інж. Андрій Палій і Андрій Мудрик. Та ця монографія, хоч присвячена цим двома провідним працівникам-організаторам, автор у книжці подає багато імен людей-кооператорів, коротко описує про них і їхню працю для нашого українського суспільства. І тому ця книжка має більшу цінність, бо обнімає широкий круг людей-кооператорів, що були цим двома провідниками добрими помічниками в розробці плянів у молочарській діяльності, яка зробила за короткий час величезний поступ.

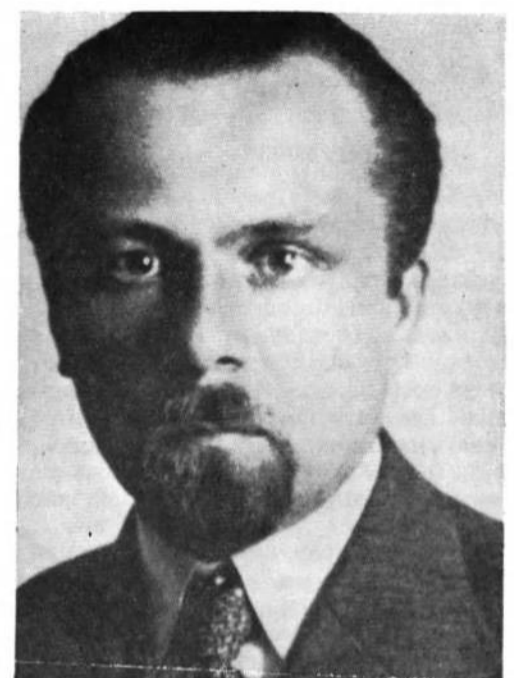
Це не були кооператори по формі, це були кооператори з великою ідеєю праці для свого народу, щоб розбудувати кооперативно-економічну ділянку, zorganizувати при ній усе суспільне життя і створити в ворижій політичній державі українську кооперативно-економічну державу.

І так Маслосоюз захоплює систематично ринки збуту своїми добрими виробами в корінній Польщі, загралицею у Чехо-Словаччині, Англії та інших краях. Польські молочні продукти із слабшою якістю не могли витримати конкуренції з українськими, хоч державний уряд давав їм усяку допомогу, чого українці ніколи допомоги не діставали, а ще мали різні перешкоди від уряду.

Книжку "Мужі Ідеї і Праці" повинен кожний українець прочитати, де побачить кричеву силу твердих характерів, що безупинно торощать скали перешкод, ставлені їм польським урядом на їхньому шляху - йдуть вперед до переможної мети! Читач у цій книжці знайде імена своїх знайомих, приятелів, рідних, батьків і дідів — побачить їхні сильні характери, завзяту працю, якими він буде гордий, що мав таких рідних, приятелів і знайо-

Інж. А. ПАЛІЙ В КАНАДІ
(1. 12. 1893 — 10. 5. 1961)

АНДРІЙ МУДРИК
(12. 8. 1893 — 8. 1. 1969)

мих.

Історик кооперації д-р І. Витанович, пише в Вступному слові до цієї книжки так: "В описі життя та діяльності А. Палія і А. Мудрика, цих двох провідних діячів західно-українського кооперативного руху, віддзеркалена також, до певної міри, міжвоєнна епоха змагань галицьких українців, славна сторінка одного цікавого українського суспільно-історичного досвіду, що має свою окрему цінність".

А. Качор

Андрій Господин

ВИСОКЕ ПЛАСТОВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ А. КАЧОРА

Як довідусмоє, на традиційному внутрішньому відзначуванні дат 22 Січня у Пласти, що відбулося в Малиновій залі вінницького Інституту Просвіти в четвер, 22 січня 1976, було передано вчисто знайомому кооператорові й громад. діячеві інж. Андреві Качорові одне з найвищих пластових відзначень, а саме Орден Вічної Батри у сріблї. Відзначення це було вже давніше, на пропозицію Головної Пластової Булави, затверджене найвищою пластовою установою КВТО (Конференція Українських Пластових Організацій) і в основному його, як читаємо у сувородному завданні до відзначення, дало призначення "за довголітню й успішну пластову та громадську діяльність, згідно з пластовою ідеологією, а зокрема за виконання функцій члена Президії і Екзекутиви КВТО, РВАН, ОВКО, СІВКУ і Української Кооперативної Ради та авторство публікації про українську кооперацію і розвиток кооператорів". Грамотою до Ордена Вічної Батри у сріблї підписали голова Гол. Пластової Булави Р. Рогоза, голова Сенійо рату Т. Самотулка й секретарка Гол. Булави І. Чайковська.

Варто при цій нагоді згадати, що й дружина інж. А. Качора, пані Іванка, що її Вінніпег знає як зразкову вчительку і керівницю Рідних Шкіл та пластову виховницю, була рік тому відзначена окремо Орденом св. Юрія у сріблї за "визначну керівну діяльність у Пласти".

Інж. ЮЛІАН ПАВЛИКОВСЬКИЙ,
остання голова Надз. Ради
"Маслосоюзу" (1926-1944)
у свою кадеті в РСЖК у 1943 році

ГОЛОВНИЙ ШТАБ "МАСЛОСОЮЗУ"
З'їзд начальників і керманців усіх Відділів М. С. у 1937 р. у Львові
в залі книговодства.

Сидять від ліва: інж. Гриць Ювик (Львів), Олександр Трач (Станіславів), інж. Михайло Хронов'ят (Львів), дир. Андрій Палій, дир. Ольга Бачинська, дир. Андрій Мудрик, Олекса Лис (Стрий), інж. Роман Витковичський (Львів). Стоять від ліва: д-р В. Томашівський (Львів), інж. Осип Буя (Львів), Михайло Янович (Львів), Роман Луцьк (Дрогобич), Петро Сікач (Стрий), Роман Кюс (Луцьк, інж. Ярема Весоловський (Львів), Микола Никифорує (Тернопіль), д-р Остап Котик (Катовиці), інж. Іван Скоропада (Перемишль), мгр Іван Теслює (Львів), Тома Котик (Львів), д-р інж. В. Лукашевський (Львів), д-р В. Левицький (Жолоня), інж. С. Павлик (Львів).

Інж. МИХАЙЛО ХРОНОВ'ЯТ,
Начальник Організаційного
Відділу "Маслосоюзу"
у Львові і член Дирекції

(мбк буквами М. С. чотирилисткова зелена конюшинка)

ЗАКОННО ХОРОНЕНИЙ ЗНАК "МАСЛОСОЮЗУ"
уживаний на всіх маслосоюзних виробах, зокрема на маслі

Українська громада в Лос Анджелес вшанувала 50 річний ювілей священства о. крилошанина Михайла Колтуцького. В день ювілею прибув до Лос Анджелес Преосвященний Владика Ярослав Габро, який при участі всіх священників парохії відправив Службу Божу. Опісля відбувся бенкет, де Преосвященний Владика привітав нашого ювілята, підкресливши його великі заслуги в розбудові парохії в Лос Анджелес.

Головною атракцією було висвітлення прозірок на тлі релігійної музики під заголовком: "50 літ крилошанина М. Колтуцького на Христовій ниві."

Показано, як однорічний Михась ріс під опікою своїх родичів. Бачили й перші кроки наших піонерів у Канаді, які гуртувалися навколо своїх церков і церкви, яку збудував батько нашого ювілята, не передбачаючи, що його син буде в ній висвячений.

Роки минули і наш ювілянт стає на службу Богові. Перед висвяченням молодий питомець одружується з вірною подругою Катериною з дому Ковалик.

В короткому часі по висвяченні о. М. Колтуцького призначено секретарем Єпископа Богачевського в 1925 році. Після о. ювілянт очолював кілька парохій, а від 1957 року стає парохом в Лос Анджелес. Працьовитий та відданий Богові і своїй Церкві, о. М. Колтуцький взявся до праці і сьогоднішній стан парохії завдячує йому.

Ми бачили о. М. Колтуцького між дітворою, бачили під час місійної діяльності в цілій Каліфорнії й Арізоні. Бачили, як зустрічає наш ювілянт рідного Патріарха Йосифа І.

Ціла атракція під керівництвом інж. Л. Осадци вміло й помистецьки пов'язала всі етапи з життя нашого ювілята разом із заснуванням нашої парохії, як рівнож із вкладом нашої парохії в розбудову Помісної Української Католицької Церкви.

Олеся Корінь, пояснюючи прозірки, які приготував Петро Захарчук, чудовою українською мовою відтворила немов живі картини з життя ювілята, залишаючи приємний спогад і незабутній день нашому ювілятові та всім його рідним.

На многа літа! М. С.

ВШАНУВАЛИ О. МИХАЙЛА КОЛТУЦЬКОГО

ЧИ ВИ ВЖЕ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „ЕКРАНУ”

Вшанування пам'яті ген. Грекова

У Лос Анджелесі 29 лютого 1976 р. Відділ ОБВУА скромно, але гідно, відзначив соту річницю народження с. п. ген. штабу генерала-поручника Олександра Грекова, Начального Вождя Української Галицької Армії в часі Чортківської Офензиви в червні 1919 р. У Церкві відправлено Богослуження за душу Покійника.

Пополудні відбулися в Нар.

Лос Анджелес
LOS ANGELES

Домі Святочні Сходни українського громадянства. На стіні великий образ (світлина) ген. Грекова, прибраний вишиваним рушником. Голова Відд. інж. О. Тишовницький у вступнім слові сказав, що за двіста років неволі, від бою під Полтавою, затратилась у нас військова традиція, наслідком чого у Визвольних Змаганнях брали участь тільки два до три відсотки з числа всіх до зброї здібних. Тому ми повинні плекати військової традиції. У нашій історії ми мали не тільки невдачі, але також світлі воєнні перемоги, які доповідач перерахував.

За Австрії ми мали дуже мало вищих старшин, тому до УГА мусіли приймати чужинців (Німці, Чехи і інш.). Тепер в усіх країнах поселення чи тимчасові шкери-

стати можливість вчитися у військових академіях і мати якнайбільше високих старшин, до генералів включно. Прийде час, що будемо їх дуже потребувати. Потім поділилися спогадами про Чортківську Офензиву, в якій брав участь, як четар артилерії.

У залі був присутній також і другий учасник, відомий тут громадянин-патріот, побратим С. Васильків, який був приглушений гарматним пострілом і залишився з притупленим слухом. Побр. Г. Старовійт відчитав життєпис ген. Грекова. Він походив родом з Чернігівщини. Народився в 1875. Гімназію й університет закінчив у Москві та в Петербурзі академіком генер. штабу. В 1915 став генералом рос. армії, а в 1918 за Централ. Ради був командиром 2-ї Сердюцької Дивізії; на початку 1919 р., як командир південного фронту, провадив переговори з французьким командуванням в Одесі у справі визнання України Антантою; військовий міністер УНР. У червні 1919 р. Начальний командир УГА; від 1920 року жив у Відні, а в 1945 скопленій більшовицькими і засуджений у Москві на 25 років невілничої праці.

На домагання австрійського уряду звільнений в грудні 1956 р., повернувся хворий до Відня, де помер 2 грудня 1959 р. Опісля той же доповідач відчитав два листи: від побр. Тишовницького до ген. Грекова і його відповідь з подякою за прийїї і грошовий доток на лікування та з описом життя в концтаборах.

Заст. голови інж. Б. Микитин прочитав уривок з опису Чортківської Офензиви з 1 тому „Українська Галицька Армія”, вид. хор. УСС Д.Микитюка, 1958. Студент каледжу І. Микитин гарно і з почуттям віддекламувала вірш О. Олеся „Нісся”. Підписаний відчитав уривок з 4 тому „УГА”, автор опису пор. УГА д-р Л. Макорушка, вид. Д. Микитюка, 1968. Студентка каледжу О. Михайлів відіграла на мандоліні пісню УСС „Як з Березан до кадри” і пісню УГА „О, Україно”. Побр. д-р А. Олекса відчитав уривок з книги „Українська Галицька Армія”, автор підх. УГА проф. Д. Швайковський, вид. Д. Микитюка, 1974. Згрудували численості підписанці показували на стіній мапі воєнних операцій.

Уривки з творів військових істориків особинно досліджували Чортківську Офензиву й обставини українсько-польської війни. Східна Галичина і північна Буковина з 4-ма мільйонами населення були причетні весті оборонну війну проти 20 мільйонної Польщі. Велика частина воєнн Українців знаходилася ще в таборах полонених, головню в Польщі. Натомість до Польщі в перших місяцях її існування повернулися майже всі полонені військовики з чужих армій. У квітні 1919 р. прибула з Франції пол. армія ген. Галлера, яка складалася у великій мірі з Поляків із Америки, добре вишколена й модерно озброєна (включно з танкерними возами). Самі Поляки признають, що тих 5 дивізій (15 тисяч) вирішили війну 1919 р. на польську користь. Чортківська Офензива заскочила Поляків, які уважали, що УГА розбита і майже зліквідована. Чисельню польськї війська три рази перевищували УГА, а під технічним оглядом (модерне озброєння) п'ять разів.

Дякуючи добрій стратегії, несподівані удари примусили польську армію до відвороту. Українськї війська огорнув підйом духа, який давав завзята ламати опір ворога і гнати його, включно з армією Галлера, від Збруча по Гнилу Липу, майже під Львів. Тотільня територія Західної Области УНР була вітвята зі всіх сторін ворожими та „нейтрально-ворожими” країнами, тому будь-яка можливість дозову військового вярду не існувала. Брак доповнення зброї та набовів і виснаження війська дво-тижневими шршми, при відсутності військових резервн, примусили до затримки офензиви, дзючи можливість ворогові захопити ініціативу. Все ж таки Чортківська Офензива перешла до історії, як славіий героїцький подвиг УГА.

Святочна імпреза з цікавою програмою про героїчний період Визвольних Змагань укринувала слухачів у шпесенному настрої. Відспіванням численною громадню національного гімну Святочні Сходни закінчено.

Ініціатором імпрези був голова Відділу, він приготував програму і побачивши (своїм коментарем) світлинку ген. Грекова і ертуру Ураїни, Побр. Старовійт зрабов гарні рами до образу.

інж. Я. Білинський
секретар Відділу ОБВУА

Зліва: інж. Я. Білинський – секр., інж. Б. Микитин – заст. голови, інж. О. Тишовницький – голова, Г. Старовійт і д-р А. Олесіюк – члени Відділу ОБВУА в Л. А. Світлив: д-р М. Полотнянка.

ВІСТІ З ЕДМОНТОНУ АНСАМБЛЬ „ДНІПРО”

Від часу заснування хору "Дніпро" в 1953 році його сталим диригентом Романом Солтикевичем минає 23 роки. Перші два виступи хору відбулися в грудні 1953 року.

З того часу хор ніколи не переривав своєї діяльності і виступав на всіх національних святах чи ювілейних святкуваннях. Від 1961 року (Шевченківські роковини) праця хору збільшувалася і в короткому часі "Дніпро" висунув себе на одне з перших місць серед інших хорів Альберти.

Як доказ, наведемо такі факти: на Конвенцію видавців і редакторів англійської та французької преси цілої Канади покійний видавець едмонтонського "Журнал" Бейзіл Дін запросив у 1966 році хор "Дніпро" з концертом до Джеспер Лодж. При цьому він замовив для хору спеціальний потяг та забезпечив хористів нічлігом і прохарчуванням. Концерт на тій Конвенції пройшов з великим успіхом, а остання пісня "Закувала та сива зозуля" була нагороджена постановом з місць всієї пресою еліти та бурхливими оплесками.

Другим великим признанням для хору було запрошення його восени 1967 року з концертом до альбертської легіслятури на річний обід в українському стилі, під час якого хор виконав низку пісень, захоплюючи ними визначних учасників обіду.

Третім з черги признанням для хору було запрошення його в 1970 році на ювілей століття Манітоби та Вінніпегу. Виступ хору у великій концертній залі пройшов з великим успіхом.

Хор часто брав участь в музичних фестивалях, здобуваючи нагороди за найкраще виконання пісень. З гостинними концертами хор виступав у різних місцевостях Альберти та брав участь у телевізійних і радієвих програмах.

В 1968 році хор видав стереофонічну плиту з 10 піснями, а в 1972 році видав другу плиту з

колядками. В репертуарі хору є близько 100 пісень різного жанру. В хорівій бібліотеці диригента є дуже цінна збірка великих портретів близько 80 українських композиторів.

У березні 1971 року сповнилася довголітня мрія диригента, якому пощастило приєднати до хору жіночі голоси і від того часу хор має змогу виступати трьома складами: мішаним, жіночим і чоловічим. Ці хори виступали разом з танковим ансамблем "Черешош" під час "Експо-74" в Спокеїні протягом цілого тижня. Їхні виступи були чи не найбільшою атракцією на міжнародному амфітеатрі виставки, бо хор дістав запрошення приїхати ще раз до Спокеїні і виступити в опері.

На таке запрошення хор радо погодився, сформувавши свою власну танкову групу і власну оркестру та восени 1975 року дав два концерти в залі опери у Спокеїні. Від того часу хор виступає під назвою "Дніпро" Ансамбль пісні і танку.

Заступниками диригента є Марія Дитиняк і Тарас Слабий. А керівником оркестри є Іван Ахтимійчук, танками проводить Михайло Холонівський. Фортеп'яновий супровід в руках Ореста Солтикевича, сина диригента. Головою хору вже третій рік є Михайло Вуйцик. Фоторепортером уже від кількох років є Василь Кравців.

Роман Солтикевич, основник і сталий диригент ансамблю (Сидить посередній оркестри).

Роман Солтикевич, уродженець Лемківщини, студював хорову диригентуру у проф. Миколи Коллеси в Музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові. Від 1930 року провадив церковні і світські хори на Лемківщині. В його рідному селі Улючі існував у 1860 роках славний хор, що його оснував тодішній парох о. Михайло Вербицький, автор музики до нашого національного гімну "Ще не вмерла Україна."

Під час університетських сту-

"ДНІПРО," АНСАМБЛЬ ПІСНІ І ТАНКУ В ЕДМОНТОНІ, АЛЬБЕРТА, КАНАДА

ТАНЦЮРИСТИ: 1-ий ряд від ліва, хлопці: Б. Лагола, Г. Гринда, Н. Макух, М. Бойкевич. 2-ий ряд від ліва, дівчата: К. Урбан, С. Гоголь, О. Захарко, С. Андриук, Л. Салямандик, Н. Солтикевич, Л. Хмелик, Л. Кушка, Б. Музика, В. Солтикевич, Л. Климкович, К. Смігельська, М. Урбан, К. Савчин, Л. Лагола, Д. Патрик. 3-ий ряд, хлопці: А. Макух, Е. Вуйцик, Е. Кіндрачук (заслонений), А. Головайчук, М. Холонівський, М. Левита.

ОРКЕСТРА: від ліва: П. Линковська (при п'яні), В. Маргель, М. Салізін, В. Салізін, С. Губік, І. Ахтимійчук, В. Гненний, Р. Солтикевич — диригент ансамблю, (за ним) І. Дитиняк, Д. Куций, Б. Куций, В. Ахтимійчук, Г. Ахтимійчук, Б. Даст, Г. Даст, В. Маркевич.

ХОРИСТИ: 1-ий ряд від ліва: М. Паранич, М. Петрів, О. Тарнавська, В. Ільків, В. Сорочук, Л. Ладиш, М. Кукурба, Г. Дейнека, О. Пухир, Л. Галаян, П. Юзва, М. Кравчук, Д. Дец, Г. Кукурба. 2-ий ряд: О. Саварин, З. Гавриш, О. Лазурко, І. Маргель, Л. Волянська-Горняткевич, Г. Саварин, Л. Кукурба, І. Пелех, І. Уршуляк, П. Горудка, М. Слабий, М. Дитиняк, Н. Дмитрук, Л. Петрів. 3-ий ряд: Д. Петрів, О. Мельник, І. Хома, Р. Петрів, О. Солтикевич, Р. Гуглевич, Т. Бошорків, Н. Петрів, І. Холонівський, М. Вуйцик. 4-ий ряд: (з гори) М. Журавель, Г. Конвей, Т. Слабий, Л. Маркевич, Л. Пастушенко, Е. Топольницький, П. Ролянд, Е. Грох, Д. Боднар, М. Приць, А. Пелех, О. Юсипчук.

РОМАН СОЛТИКЕВИЧ

дій у Кракові Р. Солтикевич провадить студентський і церковний хори, а в повоєнніх часах диригував хорами в таборах біженців в Австрії і Франції.

По приїзді до Канади в 1951 році диригував хором катедри св. Йосафата в Едмонтоні, а в 1953 році організував чоловічий хор "Дніпро." У 100 річчя Канади (1967 р.) диригував аж чотири хорами, які брали участь у тих ювілейних святкуваннях.

В 1965 році стає диригентом хору катедри св. Івана Хрестителя, а рік пізніше організує молодечий хор СУМК'у при тій же катедрі.

Під цю пору диригує двома хорами: хором ансамбля "Дніпро" та хором катедри св. Івана Хрестителя. Роман Солтикевич одружений і є батьком одного сина і двох дочок, всі вони активні в музичному житті міста Едмонтону.

За довголітню працю в ділянці культури Альбертійський уряд нагородив його в 1973 році почесною грамотою та урядовою відзнакою.

Комунікат Ділового Комітету Балю Преси

ФІЛІДЕЛЬФІЯ. — Уже від п'яти років Фінансова Комісія СФУЖО, розом із Спілкою Українських Журналістів, уряджують у Філадельфії Балю Преси, які щораз то більше стають популярними, з огляду на їхнє глибоке значення. Не йде тут лише про презентування зовнішньої краси кандидаток на кралою і князівен, але в парі з цим — про наголошення їхніх духовних прикмет, знання рідної мови, особливих талантів, головню про підшукування і звернення уваги на журналістичні зацікавлення, даючи їм особливе признання за працю над собою. Нашу інтенцію зрозуміли дуже добре кандидатки на кралою, бо число їх більше і одна не хоче бути гіршою від другої.

Баль Преси відбудеться 29 січня 1977 р. у Бенжамін Френклін готелі у Філадельфії. Для його підготовки і успішного переведення покликано Діловий Комітет Балю Преси під проводом (вже вляте) голови фінансової Комісії СФУЖО і його ініціаторки п-ї М. Харини, голови СУЖА ред. О. Кузьмович, заступниці голови — п-ї Л. Чайковської. Секретаріат доручено п-ї С. Бернадин, а до нього входять п-ні М. Галій і М. Романенчук. Комісія преси і інформації очолила п-ї В. Ценко, організаційно-бенкетову комісію — п-ї М. Харина, фінансову комісію для вибору кралою і князівен — п-ї Х. Сенік. Головою господарської комісії стала п-ї Т. Ганушевська.

Жюрі працюватиме особах: ред. Василь Тершаковець — голова, ред. Ірор Дрябога, мгр. Уляна Дя-

чук, мисткиня Наталя Стефанів і інж. Лев Яшкевич.

На майстрів церелонії запрошено ред. Ольгу Кузьмович, Христю Сенік і мгр. Юрія І. Павличка.

З Комітетом Балю Преси співпрацюватимуть редактори: д-р Анна Бойцун і д-р Василь Верган.

За дальшими звідомленнями просимо слідкувати в пресі.

Секретаріат Ділового Комітету

Жарт

АМІНЬ

На червоній площі в Москві член Ліги безбожників крикнув: — Чи є тут хтось поміж нами, хто хотів би доказати, що існує Бог?

Якийсь селянин підніс вгору руку і сказав:

— Я можу доказати!

Потім вийшов на підвищення і сильним голосом сказав: "Христос воскрес!". З уст соток слухачів громом залунала відповідь: "Воистину воскрес!"

Селянин вдоволено зійшов з підвищення.

НОМУ ТРЕБА ЛІКАРЯ ВІД ЗВІРИНИ

Витягнули чоловіка з-під розгоряченого авта й занесли до докторського кабінету.

Доктор: Я не можу вам допомогти, бо я ветеринар.

Жертва випадку: Це нічого не шкодить. Бо ж хіба я не дурний опел, коли думаю, що на старих опонах мотгтиму їхати з швидкістю 70 миль на годину?

Огляд книжок і рецензії

Президія З'їзду Земляків "Чортківської Округи" в Торонті 31 серпня 1963 р. Зліва до права: д-р І. Бойчук, А. Садовська-Денисюк, проф. д-р Я. Пастернак, голова Діл. Ком. О. Соневицька, проф. д-р М. Соневицький виголошує доповідь, д-р В. Бабій.

ЧОРТКІВСЬКА ОКРУГА —

Історично - мемуарний збірник: Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. Видавництво Екзекутивного Комітету Земляків Чортківської Округи. Нью Йорк — Париж — Сідней — Торонто — 1974 р. Видання вийшло як 26-ий том Українського Архіву НТШ, Комісії Регіональних Студій. Обкладинка — Якова Гніздовського. Редакційна Колегія: Ольга Соневицька, Богдан Стефанович і д-р Роман Драйко-Сельський. Книга має 923 сторінки об'єму.

Збірник Чортківська Округа і своїм об'ємом і форматом найбільше видання із числа регіональних видань. Монументальним було видання про Буковину і, здається, найкращим у науковому розумінні опрацювання матеріалу. Буковина, ерештою, окрема в історичному аспекті частина нашої землі, потребувала багато ширшого аспекту, як це виявляється від мемуарного характеру видань, що ними являються здебільша регіональні монографії.

Чортківська округа — це частина території Галицької землі та історично пов'язана з ширшим районом України. Однак, як ілюструє стаття Ярослава Пастернака „Західне Поділля на заранні історії" та „Важливі відомості про історію нашої території", стаття редакції за матеріалами д-ра Леоніда Соневицького, це територія, що в давньоміжцуклому мала свої відмінності історичної долі, зокрема у її давньоміжцуклому, часів т. зв. „трипільської культури". Можливо, навіть з тих часів ця округа різнилася своєрідними формами матеріальної культури. Доповнюють названі перші статті, короткі інформації про визначні постаті округи, про шкільництво — Ольги Соневицької, про освітній рух про пар-

ляментарну (виборчу) боротьбу (1911 р.) — Богдана Стефановича. Це — загальна частина.

Після цієї вступної частини йдуть описи повітів: Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. Зміст цих частин — цікавий. Кожна частина-повіт представлена мистецькооформленими мапками. Про кожне повіт, як і про кожне село повіту, є подана інформація: число населення, кількість українського і чужого населення, та головні ін формации про подані місцевості, їх громади, культурне і політичне мязцуге.

Якщо порівняти це видання з іншими нашими виданнями окремих земель, округ чи повітів, то треба призначити редакції виявлену повагу до своєї ролі, до призначення, яке повинно такими виданнями бути здійсненим.

Навіть не можна порівнювати цього видання до советського — „Історія міст і сіл України", бо останнє не віддзеркалює дійсного обличчя і українського характеру території, народу, його історії і культури.

Мемуарна частина переважає у збірнику, що дає багаточисний матеріал для дослідників історії нашого минулого. Того минулого, що його так дбайливо виминає, або перекручує советська псевдонаука та розводное „досягненнями жовтневої революції" та пам'ятками „вітчизняної війни".

„Чортківська округа" — велике досягнення нашої історично-мемуарної літератури. Це — досягнення дбайливого і розумного редагування матеріалу про частинку нашої землі і народу.

Ми розуміємо клопоти пов'язані з виданням такої книжки і маємо навіть подив до людей доброї волі і жертви, але при нагоді цієї книжки треба нага-

Ольга Соневицька

ЛЕОНІД СОНЕВИЦЬКИЙ

дати, що мемуарна частина переросла чи заглушила не лише історичну, але й головну культурну. Шкода, що така багата своїми стильовими властивостями територія наших земель не мала бодай маленьких статей про народне мистецтво: ношу, ткацтво, різьбу, писанки, кераміку, архітектуру і т. п., що дуже збагатило б книжку і зробило б її більше цікавою не лише для земляків округи, але й усіх українців, які цікавлять ся культурою свого народу.

Та, незважаючи на наше по-

ВОЛОДИМИР ЯНІВ

»Авангард«.

»Життя« це четверта з черги збірка Володимира Янева, що появилася в 1975 р. в Об'єднанні Українських Письменників »Слово«, Париж — Мюнхен, 120 стор. на зернястому папері з 31 ілюстрацією Галини Мазепи та шкідом портета роботи Л. Гуцалока.

У збірці поміщено 65 поезій ліричного змісту з років 1970-1973. Вони розподіляються на 6 розділів і з прологом: »Із смерків у світанку«, »Мрія і Слово« (лірична автобіографія), »З подорожного записника«, »Настрої«, »На смерть Євгена Врецьони« і »Автопортрет«.

Автор народжений у Львові 21.XI.1908 р. і свій поетичний шлях розпочав віршом, »Перебій Прута«, що був поміщений в місячнику »Молоде Життя« ч. 7 (36) 1926 р. у Львові. Відтак його вірші друкувалися в українській націоналістичній пресі. Вони характеризувалися глибоким патріотизмом, динамікою вислову та високим полетом думки. Вірш »Зоріла золота заграва« присвячений героям Крут часто деклямувався на святкових академіях в Зах. Україні. В 1941 в Берліні появилися його дві збірки поезій п.з. »Сонце й грати« і »Листопадові фрагменти«. В Мюнхені в 1951 р. появилася третя збірка »Шляхи«.

Активне політичне і громадське та наукове життя Автора (під цю пору проф. Володимир Янів виконує високу функцію Ректора Українського Вільного Університету) дає свою вагу відбитку на зміст і форму його поетичної творчості. Є в ній і відблиск спогаду бурхливих юних літ і аналіза пройденого життєвого шляху і нестримне бажання творчо провести решту свого життя на службі високих ідеалів, які залишилися незмінні. Змінними виявилися лише

бажання, яке відноситься до всіх регіональних видань, ця праця заслуговує зайняти одне з кращих місць в наших бібліотеках приватних і громадських.

ГОМІН УКРАЇНИ Б. С.

Ім'я Р. Завадовича об'єднує громаду

Роман Завадович на бенкеті присвяченим 55-літтю його літературної творчості. Промовляє голова організаційного комітету: Дарія Ярошевич.

У Чикаго шкільний рік 1975-76 — це рік Завадовича. Молодь цього міста кланяється своєму улюбленому письменникові в 55 роковини його літературно-виховної творчості.

Почавши з грудня іменниці і народження Завадовича та появи першого його вірша в пресі наші молодечі організації та школи приготували програми

на пошану своєму письменникові, а всі українські радіогодини відпустили час на переведення тих програм. У школах українознавства учні робили шкільне чи домашнє завдання та гутірки про Завадовича. Також з осені діє фінансовий комітет для придбання фондів на видання творів письменника. Чи пошана до Ювілята, чи чар його мистець-

кого слова, чи сприт збірщиків причинилися до того, що вже зібрано \$ 7000. Правда, тут задали тон наші банки, жертвуючи по \$ 1000. (Ось чому треба нам конче свої гроші складати в наших банках!). Цей фінансовий комітет діятиме постійно, гроші можна жертвувати і надалі.

У суботу 27-го березня відбувся Бенкет, що зібрав усі кольори нашої веселки: без перебільшення всі прошарки нашого суспільства засіли разом за столи (400 душ) і в чудовій атмосфері, справді чудовій родинній, вислухали цікаву і з мовного боку акуратну доповідь ред. В. Бараги, близького друга і теперішнього співробітника Завадовича. Голова Комітету цих святкувань потім попросила до слова самого Ювілята. Він неначе теплом огорнув ту нашу „веселку”...

Програму доповнював літературний монтаж „Словом і піснею по Україні”, в якому були використані вірші Завадовича про кожен частину України. Діти — представники молодечих організацій і шкіл — декламували, а дівочі ансамблі ОДУМ'у і СУМА переплітали ті деклямації піснями. Потім діти вітали свого письменника і подарували йому картину Е. Козака, на якій зображено по-

статі казок.

По вечері утворилася довга черга охочих привітати особисто Ювілята. Ще довго люди стояли гуртками і говорили: „Який чудовий вечір. Який надливо соборний!”

Наступного дня в неділю 28-го березня було вивершення святкувань. Було розбрунення цупко згорнутої та любовно виплеканої бруньки; люди заповнили залу, щоб побачити 90 дітей, перевтілених у персонажі чарівних казок Завадовича.

Під чудову виразну та маестичну музику піднялася завеса і... на публіку „хлопнуло” враження свіжо розквітлої троянди. Здавалося, що починається фантастичний фільм Волта Диснея, а це відбувся монтаж на основі творів Завадовича „Дитячий скарб”.

В лісі поміж травою квіточки, грибочки і звірятка сплять. Але це такі справді квіточки, грибочки, звірятка! Таких прекрасних костюмів, реkwізитів і декорацій ще не доводилося бачити на нашій сцені.

З'являється лісовий душок Гномик-Ромптомтик. Він вертається додому з далекої мандрівки. Починається танок радості. Гномик далі розповів, що в дорозі він чув про дорожній скарб, який десь у цьому лісі захований. Всі починають шукати.

Нарешті, відкопують той скарб. Відкривають його, а там вели-

В часі бенкету: головний промовець редактор "Веселки" Володимир Барагура при слові (при столику: на право від Романа Завадовича панство Ірена і Роман Вжесневські — рідня ювілята, наліво: о. Мит. Маріян Бутринський.)

В часі бенкету: рецитус Ляля Кочман на тлі вокальних ансамблів ОДУМ-у і СУМА та рецитаторів з молодечих організацій і шкіл українознавства.

В часі бенкету: молодь із шкіл українознавства і молодечих організацій складає привіт Романові Завадовичові й вручає дарунок — картину Едварда Козака.

Роман Завадович дякує молоді.

"Дитячий скарб" — світ лісу: звірята і квіти вітають Гнома Ромтомтомика (Борис Ганкевич), який вернувся з мандрівки в пошуках скарбу.

Хлопчик-автор (Маркіян Роздольський) розповідає про знайдений скарб.

Чародійні музики: Коник Стрибунець (Аскольд Рихтицький), швіркун (Юра Заяць), кузька (Марина Грушецька), джміль (Роман Форович) в гостині у королевої тітки-мурашки (Рая Карасейчук) і чорних мурашок.

Цар Горох (Олег Куляс), маршал (Богдан Березецький), гетьман (Орест Березецький) і військо вітають Івасика (Орина Грушецька), який побідив символічного смока.

Виконавці вітають ювілята на сцені.

Роман Завадович промовляє до виконавців і усіх присутніх на залі.

чезна книга з написом: "Романові на твори." Це той зошит, що років п'ятдесят тому святий Миколай подарував 9 річному Романові на твори. А він із того зошита зробив безцінний скарб дитячий.

Гномик розгортає сторінку, а там великий напис: "Чародійні музики." З'являється хлопчик-автор і розповідає початок казки. Потім починається дія.

Коник, Цвіркун, Джміль і Кузька стали чарівними музикантами. Вони ходять по світу, розважають друзів і всім роблять добро. Коли ж Коник захотів іншої слави і зраджує своїх друзів, то по тяжких невдачах повертається незмірно щасливий до своїх друзів. Коли ця казка скінчилася, то лісові друзі просять Гномика перегорнути ще одну сторінку.

Гномик перегортає. Появляється ще один напис: "На дворі царя Гороха." Знову хлопчик-автор розповідає вступ, а тоді починається дія про нечемного й лінового хлопчика Івасика-забіяку, що мріє дістатися в царство Гороха, бо там, мовляв, не треба ані працювати, ані вчитися.

Коли він у сні потрапляє до царя Гороха, то виявляється, що навіть змії не хоче битися з неграмотним. Це його змушує вчитися. Він захоплюється наукою і потім перемагає змія, що насправді сидів у його душі. Нарешті всі лісові душки виявляють бажання побачити того Романа, що так гарно їх змалював. Вони того Чародійника знаходять у залі, приводять на сцену його і саджають на трон царя Гороха. Тоді рядами підходять квіти-лісові персонажі-і дарують йому китиці білих роменів. Зал спонтанно співає: "Многая літа!"

Люди були в полоні казки. Діти змусили публіку пережити з ними. Своєю грою, знанням ролей, доброю мовою, казковими костюмами і музикою створили незабутню картину-чудо. Деякі батьки просто не пізнавали своїх дітей, не вірили, що вони могли вивчити такі довгі ролі.

Незабутні ці хвилини дітям. Тих 90 дітей — це справді соборна громадка з усіх організацій, шкіл і церков. За пів року спільних проб вони здружилися і набрали трохи змісту у свої маленькі душі. А це ж так важливо. Давно скінчилася вистава, а люди все приходили й приходили вітати і висловлювати своє вдовolenня. Одні радили конче повторити виставу, поїхати в інше місто, сфільмувати, а інші — конче перекласти на англійську мову, щоб виставляти по школах. Ця остання порада видається дуже приманливою і далекоїдучою. Та ж ці перлини Завадовича так чудово надаються на переклад іншими мовами, бо це теми переважно загально-людські. Вони принесли б нам славу.

Організаторами цього святкування не було товариство письменників "Слово", ані Літературний фонд ім. Франка, ані Об'єднання працівників дитячої літератури, ні. Задум шанування письменника зробився у молодій матері, що виховує дітей на його творах.

Координувала роботу також молода мати — голова Організаційного комітету, до якого входили представники всіх молодечих організацій і шкіл українознавства. Секретарювала, розносячи запал по світу, також молода мати. А чудові костюми своєю фантазією також створили молоді матері. Всі вони надхнені чаром мистецького слова князя нашої дитячої літератури — Романа Завадовича. Це слово допомагає їм виховувати дітей і збагачувати їхню уяву ось такими казочками-перлинами, що прикрашають нашу літературу. Отже, ідея виникла у народі. В цьому чи не найбільша вага всього. Це ж явна ознака успішності творів Ювілята. Сковорода казав, що радість є цвітом людського життя. А радість приходять тоді, коли щось доброго зробимо. То ж усім, хто спричинилися до цього шляхетного діла — шанування письменника за життя, — розвітає душа радістю. Радіють і діти. Та найбільше добра вчинив таки сам дорогий Ювілят. Виявляється, що він не тільки чарівник дітей, але й дорослих. Ось як зворушливо його особа з'єднала громадч. А це ж неабияке добро.

Дмитро Грушецький

Хоч стаття пана Дмитра Грушецького не виявляє поодиноких осіб, які доложили багато старань, щоб вище згадані святкування випали якнайкраще, то не слід їх проминути.

Душею "Дитячого скарбу" була пані Галина Грушецька. На підставі казкових творів Романа Завадовича створила вона інсценізацію, яка захопила не тільки дітей, але й дорослих.

Успіх цієї вистави був можливий завдяки повній співпраці групи ентузіастів. Усі костюми були мистецько запроєктовані і в більшості виконані панями Орисею Борисевич і Галиною Сумик. Декорації, які дійсно надали настрий лісу, приготував син ювілята Роман Завадович, мол, а його дружина Наталка спільно з групою своїх приятельок (Оксани Кас'ян, Христини Козій, Ліди Ткачук і Юлі Кашуби) виконали усі реквізити. Андрій Кас'ян відповідав за світла. Музику професійно опрацював Степан Сушко, яка прекрасно віддавала настрої на сцені. Хореографія танків спочивала в руках Юлі Вуйцик і Степана Косовського.

Не можна нам забути про велику посвяту батьків, які по два або по три дні на тиждень возили своїх дітей на проби, помагали шити костюми і дотримували порядку в часі проб та виступу. Ім усім, хоч поіменно тут не згадані, належить велика подяка за співпрацю, членам комітету та мистецьким керівникам велике признання.

До складі Організаційного комітету входили такі особи: Дарія Ярошевич-голова; Ярослав Ганкевич-заступник голови; Ореста Ткачук-протоколярний писар, координатор радіопроеграми і організатор бенкету; Ореста Пілецька-протоколярний писар і кольпортер книжок; Галина Заяць-кореспонденційний писар; Іван Деркач-фінансовий референт; Галина

Грушецька-імпрезовий референт ("Дитячий скарб"), Рома Турянська-імпрезовий референт (Бенкет); Роман Заяць-організаційний референт, оформитель програмки і реклами; Іван Павлик-референт зв'язків; Славомир Пігут-кольпортаж книжок; члени: Мирон Добровольський, Йосип Бурдяк, Тадей Ванджура, Марійка Гаврилюк, Віра Зельвак, Роман Завадович, мол.

ПОЯВИВСЯ "АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ, КОРОЛІВ, ГЕТЬМАНІВ І ПРЕЗИДЕНТА"

Чикаго. — В опрацюванні Колегії і В-ва "Екран" тут щойно появився друком "Альбом українських князів, королів, гетьманів і пре-

зидента". Альбом цей складеться із шістьох сторінок друку та тридцяти п'яти ілюстрацій — поргетів. На останній сторінці вміщена мапа України 1917-1920 років. Це видання може послужити допоміжним ілюстраційним матеріалом на лекціях шкіль українознавства.

ЦІНА: 2 дол.

**ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ
ІМ. І. ФРАНКА В ШИКАГО**

**ПОЗНАЙОМТЕСЬ З УКРАЇНСЬКИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ
UKRAINIAN LITERARY FUND**

**Щадниця „Певність” в Чикаго
визигнувала 16,200 доларів
на народні цілі**

**ПРОГОЛОШЕННЯ П'ЯТОГО
ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ**

В ювілейному році свого патрона Івана Франка (120-ліття народин і 60-ліття смерті) та з нагоди 20-ліття свого існування Український літературний фонд ім. Івана Франка в Чикаго, згідно з постановами своїх Ювілейних Загальних Зборів із 26-го травня 1976 року, проголошує —

**П'ЯТИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ
КОНКУРС**

**на найкращі літературні твори,
видруковані в роках 1974-1977.**

На нагороди Ювілейного конкурсу призначено збільшені суми:

Перша нагорода	1,500.00 дол.
Друга нагорода	1,000.00 дол.
Третя нагорода	600.00 дол.

В рамках П'ятого літературного конкурсу Український літературний фонд ім. Івана Франка проголошує конкурс на найкращі твори для дітей і молоді, також призначаючи збільшені суми на нагороди за ці твори:

Перша нагорода	1,000.00 дол.
Друга нагорода	600.00 дол.
Третя нагорода	300.00 дол.

Разом на нагороди Ювілейного конкурсу УЛФонду призначено 5 тисяч доларів.

Участь у конкурсах Українського літературного фонду беруть українські письменники з усіх країн перебування українців на чужині. Авторі при зголенні до участі в конкурсі пересилають по 8 примірників видрукованих своїх творів для членів журі. Особовий склад журі Правління проголосить пізніше в українській пресі. Реченець роздачі нагород буде проголошений також пізніше.

Український літературний фонд є членом Ради для справ культури при Світовому Конгресі Вільних Українців (СКВУ) і в найближчому часі творитиме свої представництва в різних осередках української еміграції.

Правління українського літературного фонду ім. Івана Франка:

Мігр Адам Антонович — голова, д-р Роман Кобилецький — заступник голови, Рома Турянська — секретарка, мігр Мирослав Турянський — фінансовий референт, мігр Роман Кецала — скарбник, Микола Денисюк — організаційний і пресовий референт, мігр Василь Іващук — референт зв'язків, мігр Володимир Нічай і Омелян Плешкевич — вільні члени, д-р Теодор Ткачук — голова Ради, інж. Богдан Білинський — голова Контрольної комісії.

Все листування і книжки слати:

R. TURIANSKA,
2431 W. Rice Street,
Chicago, Ill. 60622

З посвячення пам'ятника на гробі д-ра Олеся Бабія в часі Зелених Свят ц.р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго. Стоять зправа полк. В. Зарицький, д-р Т. Воробець, п-ні А. Білинська, ред. Норб. Рибак, інж. Іг. і Б. Білинський і проф. А. Антонович.

Блаженніший Патріярх Йосиф в асисті Владика Ярослава, священників, Дирекції і працівників щадниці „Певність” благословить побудовані їм приміщення.

Чикаго. — У зв'язку з закінченням будови нової частини приміщення щадниці „Певність” і благословення її Патріярхом Йосифом в суботу, 2-го жовтня, Щадниця виділила із своїх прибутків загальну суму 16,200 доларів на народні цілі з такими призначеннями: на Патріярший фонд — 1,000 дол.; на Дієцезальний фонд епархії св. о. Миколая — 1,000 дол.; на централу УККА — 1,000 дол.; на Наукове Товариство ім. Шевченка — 1,000 дол.; на Українську Вільну Академію Наук — 1,000 дол.; на Український Вільний Університет — 1,000 дол.; на Український Католицький Університет, Філію в Чикаго — 500 дол.; на Фонд Катедр Українознавства — 500 дол.; на цілоденну школу при катедрі св. о. Миколая — 1,000 дол.; на Шкільну Раду при Відділі УККА в Чикаго — 500 дол.; на українські церкви всіх віроісповідань в Чикаго — 2,500 дол.; на видавництва, вклю-

чно з публікаціями молодіжних організацій СУМА, Пласти і ОДУМ-у — 2,500 дол.; на Фонд Оборони України — 1,000 дол.; на Інститут Архівів Української Революції — 200 дол.; на першу літературну нагороду Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаго — 1,500 дол.

Частинний розподіл цих дотацій був переведений під час зустрічі із громадством і членством в суботу, 23-го жовтня, і чеки на відповідні суми були вручені представникам довірених організацій та установ. Інші будуть передані при відповідній нагоді. Це вже втретє українська щадниця „Певність”, яку очолює д-р Юліан Куляс, асигнує одноразово більшу суму, крім пожертв на поточні потреби різних громадських організацій і установ. За час свого 12-літнього існування, щадниця „Певність” придбала на громадські цілі і потреби майже 200,000 дол. **СВОБОДА,**

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про ліквідацію спадщини
бл. п. Олеся Бабія**

Д-р Олеся Бабій від початку прибуття до Америки працював фізично у фірмі Сearс як некваліфікований робітник. З виходом на пенсію у 1962 р. одержав він премію кілька тисяч доларів ubezpieчення від асекураційного товариства.

Бувши самотнім, жив Олеся Бабій дуже ощадно. Знайомі пригадували йому, щоб написав завіщання на свої збереження, які він тримав в державних бондах удома.

У 1970 році О. Бабій важко занедужав. Після виздоровлення близькі приятели спонукали його написати завіщання, що він дуже неохоче зробив. Перший запис О. Бабія був написаний нерічливо, в стилі американського багатого „вуйка”.

Поміч для численної його родини в краю не була зовсім в записі узглядна. З кожним роком здоров'я О. Бабія погіршувалося, потребував він більшої і уважнішої опіки. Виконавець останньої волі мало уділяв уваги хворому і самотньому Бабієві. Пару разів прождж року відвідував його і радив їти до „нурсігн гавз”.

У силу безвідрадного свого положення, злого стану здоров'я, маючи багато турбот і будши безпомічним, О. Бабій рішив у м. серпні 1974 р. свого виконавця волі змінити. Він потребував за життя опікуна, а не ексекютора своїх ощадностей по смерті.

Щоб для написання нового запису оминути процедури кликання свідків, ходження до адвокатів і т.д., О. Бабій звелів довірити своє майно в банку своєму давньому приятелю з України, побратимові по зброї Січових Стрільців полк. Володимирові Зарицькому, який був його опікуном упродовж 8 літ. Вписав О. Бабій Зарицького до своєї банкової книжки, зробив його співвласником своїх ощадностей, тим самим уневажнив ширший запис тестаменту, з редакції якого покійний був дуже незадоволений. Сума ощадностей конта О. Бабія в банку була ним особисто розділена так: 1. На друк своїх творів, 2. На лікування хронічної недуги, 3. На домашню послугу, 4. На посилення пакунків родині в краю та інш.

Упродовж п'яти літ 1970-1975 ощадність його зменшилась на кілька тисяч дол. Пенсія О. Бабія — 215 дол. ледве вистачала на місячне його прожиття. Пляновані дари на різні укр. культурні установи, які фігурували в першій записі завіщання необхідно було зредукувати до мінімуму ще за життя О. Бабія. Він просив подати в першу чергу значну поміч його родині в краю.

По смерті О. Бабія 2.ІІІ.1975 р., реалізуючи його завіщання, створено для розподілу спадку покійного дорадо-роздільчу комісію, до якої закооптовано громадсько-суспільних діячів Чикаго: проф. Адама Антоновича і сотн. М. Цурковського, ветерана Січових Стрільців.

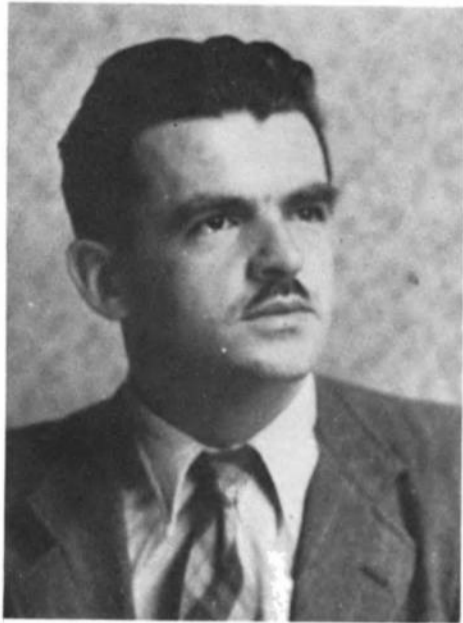
**СТАН БАНКОВОГО ДЕПОЗИТУ
в день смерті О. Бабія вивинив;
\$30,787.00 дол.**

Понижче ілюструю видатки і розподіл доларів О. Бабія по його смерті.
Депозит у банку \$30,787.81

Видатки:	
1: Похорон (Музика)	\$ 2,794.00
2. Видатки пов'язані з похор.	252.00
3. Рахунок д-ра Т. Лаличака ..	446.00
4. Гонорар ад-та О. Попеля	500.00
5. Марія Коваль (послуга)	2,000.00
6. Пам'ятник на могилі	1,880.00
7. Спадковий податок — 10% ..	1,190.00
РОЗПОДІЛ ДАРИВ:	
8. Церква Вол. і Ольги в Чикаго ..	2,250.00
9. Музей в Чикаго	1,125.00
10. УВАН — Канада	1,500.00
11. Музей ім. ген. М. Садовського Канада	1,000.00
12. Літературний фонд в Чикаго ..	1,000.00
13. УВАН — Нью Йорк	500.00
14. Укр. НТШ — Нью Йорк	500.00
15. Енциклопедія українознав. ..	500.00
ВИДАТКИ:	
16. Кошт 24-ох пакунків, висланих до краю для родини О. Бабія	5,532.00
17. Авто для родини О. Бабія	4,096.00
18. Опіка над хворим, самотнім О.Бабієм в період 1967-75 рр. в характері родини — опікун В. Зарицький — кошт пам'ят.	2,500.00
19. Різні малі пожертви	275.00
20. Різні малі видатки	250.00

Разом \$30,090.00
Баланс 697.81

(Баланс є як резерва для покриття зго-лошених загублених пакунків). ➔ 18

Маркіян Охримович

У ДЕСЯТИ РОКОВИНИ СМЕРТИ С. П. МАРКІЯНА ОХРИМОВИЧА

Лиш хто любить,
терпить,
В кім кров в жилах
килить,
Людське горе смутить,
А добро веселить,
Той щільний чоловік.

Іван Франко

Десять років тому, сл. п. Маркіян Охримович, колишній, незабутній і довголітній Голова Суспільної Служби Українців Канади, Відділ Торонто, відійшов у вічність.

В пам'яті української громади Торонто й Вінніпегу, а зокрема цих, що з Маркіяном Охримовичем співпрацювали, залишилася живою його незламна постать.

Маркіян Охримович походив з великого роду Охримовичів, розгалуженого, спорідненого й посвяченого з іншими давнішими українськими родами: Дольницьких, Залізників, Лопатинських, Мацилінських, Петрушевських, Теодоровичів. Всі Охримовичі служили в різний спосіб українській народній справі як священники-душпастирі, адвокати-захисники своїх братів перед ворогами-гнобителями, державні діячі та члени підпілля. Більшість з них, а між ними й Маркіян Охримович, колишній член ОУНР, зазнали переслідувань і мук.

Далі дозволю собі зосередитися на праці Маркіяна Охримовича для української громади при допомозі нашої Суспільної Служби.

Як один з близьких співробітників, бачу його образ, наче б це було зовсім недавно. Його передчасно затинене свинною обличчя, усміхнені очі та спокійна й приязна особистість очаровували кожного, хто з ним зустрічався. Його знав чи з ним працював. Покійний був людиною справжньої доброти, тонкої культури й небуденного тaktu. То ж не диво, що з такими прикметами серця й духа, закінчивши студії суспільної праці в Манітобському Університеті, він присвятив себе праці для меншого брата, — діяльності не змільно важливій у громадському житті. Його здоровий та вмільний провід допомогли розвинути малий установі у поважну організацію, що міцніла й росла з кожним роком. Він почав щораз більше ставити Суспільну Службу на професійні рейки. За його смільним починком куплено власну будівлю при вл. Бетінгст. Торонто, і праця розгорталася щораз ширше.

окопуючи нові ділянки праці для служби української громади.

Усі ми, що співпрацювали з Покійним, пригадуємо собі, як важко було роздобути грошеві фонди, без яких Суспільна Служба не могла б існувати. Маркіян Охримович подвоювався і потроювався не зважаючи на підірване здоров'я, та після незвичайно енергійної й висилучої підготовки zorganizував акцію, що була основою прибутку на довгі роки. Він теж зумів zorganizувати річну збірку „Тег Дей“ на вулицях міста Торонто, що була дальшим необхідним джерелом прибутку і є ним сьогодні.

Ми пригадуємо собі його практичні пляни, що їх почав він здійснювати в діяльності допомогти нашим людям в потребі: старшим і немільним, молоді й дітям, вдовам і сиротам, непрацездатним та залишеним в Європі. Він думав про них наче про своїх рідних, забуваючи про свої власні проблеми, та сприймав усім своїм еством чужі болі й нестатки, чужі конфлікти та недоліки як свій власний тягар. Він шукав можливостей і засобів, щоб їм допомогти. Залежно від потреби та її поспільності, він теж часто залагоджував справи поодиноким людям, хоч у нього бракувало часу й здоров'я. Ця різноманітна допомога потребуючим і покривденним задовольняла у великій мірі його життя.

Десятки Українців в Україні, Польщі, Чехо-Словаччині та інших країнах згадують з вдячністю Маркіяна Охримовича за його невтомні розшуки рідних, друзів і знайомих.

Його відношення до співробітників було наскрізь щире, вибачливе та приязне, а попри те розсудливе й помірковано критичне. Таке ставлення заохочувало нас — працівників до ще більших зусиль, які спричинявалися до кращих та більш успішних наслідків праці.

Маркіян Охримович рідко й неродо критикував, а якщо це робив, то висловлював свої слушні зауваження, що були наслідком його обсервацій невідрадної дійсності, яку він намагався змінити на краще. Для ілюстрації дозволю собі навести уривки з його звіту з діяльно-

сти, як Голови ССУК, Відділ Торонто.

— „На дорозі до здійснення наших плянів є поважні перешкоди. Ці перешкоди — „де вольні і невольні“ упередження широких кіл українського громадянства до всякого нововведення чи зміни. Наша приповідка „оріи, як орли“ дуже добре характеризує нашу владу. Скрайний консерватизм у способі думання та страх знести щось нового — це позначка застою та браку динаміки нашого громадського життя. З цими явищами треба більше боротися, чим з якою небудь опозиційною думкою, бо кожна опозиція стимулює.

В загальному треба признати, що праця ССУК у Торонто втішується прихильним ставленням активних чинників української спільноти і її працю піддержуть. Слід згадати б українські радіомовлення й пресу. Всі радіомовлення без винятку включають безкоштовно у свою програму наші повідомлення. Українська преса радіо поміщує наші статті й комунікати про нашу працю й діяльність. На цьому місці висловлюю їм від імені Управи признання й подяку.

Коли йдеться про ставлення українського загалу, то він у більшості байдужий і виявляє мало зацікавлення. Дуже характеристична засада „моя хата з краю“, здається нас не покидає. Ця байдужість, представлена цифрами, виглядає так: на 600 листів, розісланих до різних громадян, в яких запрошуємо їх стати однолїтровими членами ССУК та в цей спосіб піддержати нашу працю, лише 90 відгукнулося позитивно, що становить 15 відсотків загальночисла висланих листів. Байдужість нашого громадянства можна наглядно зауважити в нашому річному бюджеті. В загального річного обороту лиш 1.4 відсотка походять із членських внесків, 6 відсотків з пожертв індивідуальних та 3 відсотки з пожертв установ. Білясова сума походить з річної вуличної збірки „Тег Дей“, орже у великій мірі з кишень співгромадян нашого міста (цифрові дані пропущено — Ю. Т.) На цьому прикладі видно, що коли б ми покладалися на українські фонди, то наша праця виглядала б мізерно.

Маркіян Охримович при праці.

На закінчення цього звіту треба згадати про наші пляни праці на майбутнє. Ми прямуємо, в першій мірі, на в'язати живіший контакт з широкими колами українського громадянства, щоб розрушити загальну байдужість та приєднуючи широкое членство, добитися піддержки нашої праці. Вважаємо, що на плятформі Суспільної Служби ми можемо тісно співпрацювати, без огляду на організаційні, віросповідні, чи якінебудь рїжніці, бо суспільна служба ставить свої завданням допомогти тим, що нашої помочі потребують та, підбудовуючи тих, що підупали, зробити нашу спільноту здоровішою та сильнішою. Ментальне й фізичне здоров'я спільноти дає запоруку, що вона зможе виповнити свої завдання, до яких вона покликана. Через проводи організацій звертаємося до українського загалу від імені Управи ССУК, Відділ Торонто, піддержати її працю в майбутньому.

Які ж це актуальні та цінні слова!

Управа ССУК, Відділ Торонто, створила Фонд ім. Охримовича для вшанування пам'яті свого незвичайно жертовного у громадській праці Голови. Відсотки з цього Фонду призначено на стипендії для студентів української національності, що студіюють суспільну працю в Школі Суспільної Праці при Торонтоському Університеті.

Маркіян Охримович творчий, невстигший, динамічний та радісний, не зважаючи на слабе здоров'я й вірно служив українській громаді. Він був рушієм і душею нашої Суспільної Служби до останніх днів свого трудовитового життя. Сл. п. Маркіян Охримович небуденна поява на нашому громадському небосхилі, великий громадський діяч відійшов у вічність у розгарі праці та здійснювання цінних ідей на полі громадської служби.

Ми клонимо наші голови перед світлою пам'яттю Маркіяна Охримовича. Хай вдяч на пам'ять про нього залишиться в нас тривкий спомин, а його незабутні діла та ідеї хай будуть нам майбутнім дороговказом.

Юрій М. Терельський

Торонто

Від Редакції

Мр Юрій Стельмах

Дуже мило нам поділитися приємною вісткою з читачами, що колишній голова Батьківського Комітету, через довгі роки учителя Школи українства та нинішній голова Української Учительської Громади в Чикаго, Юрій Стельмашук, закінчив магістер-

ські студії на Українському Вільному Університеті в Мюнхені на філософському факультеті з Історії України. Він одержав диплом магістра філософії.

Редакція "Екрану" вітає м-ра Юрія Стельмашука із закінченням його студій та бажає всього найкращого в майбутньому.

МАПА УКРАЇНИ
(в англійській мові)
видання Ліги Американців Українського Походження в Чикаго.
Кольорова, в скалі 1 : 1,350,000 Рис.: В. Карпа
Вступні пояснення
д-ра Л. Добрянського, проф. Джорджтаунського Університету
Дотепер ця мапа розійшлася по всіх усюдах у 35,000 примірників!
Ціна одного примірника — \$ 1.60 Замовляйте на адресу:
League A. U. D., Inc.
841 N. Western Ave. — Chicago, Ill. 60622

Чикаго

- 17 ←
- РІЗНІ МАЛІ ПОЖЕРТВИ
- 1. Пожертва на пам'ятник-надгробник для генер. А. Дашкевича \$100.00
  - 2. Пожертва на пам'ятник-надгробник для генер. О. Удовиченка 30.00
  - 3. Пожертва для культурного осередку в Лігантон-Па 25.00
  - 4. Бібліотека імені С. Петлюри в Парижі 100.00
  - 5. Пожертва для музею в Чикаго на апаратуру 2000
- \$275.00

Полк. В. Заричний, голова Станиці Київських Січових Стрільців.

о. В. Тарнавський

Дівочий хор "Веснівка".

Прегарні два концерти „Веснівки” в Едмонтоні.

Вже сама поява хору „Веснівка” на сцені школи Вікторії очарувала всіх приєднаних. Одна по одній виходили на сцену молоді хористки в чудових однорідного характеру синьою вишивкою прикрашених ясных сукнях, веселі, привітно усміхнені, займаючи в трьох рядах своє місце на підвищенні. Невибagliва шкільна сцена наповнилась свіжою весняною радістю, що так і „била” з обличчя дорогих наших гостей. Всі ми з великою нетерпеливістю, та й з острахом перед летунським страйком, ждали на „Веснівку”. Ніхто не міг сказати, що це вже четвертий день під ряд концертують славі хористки. В четвер співали вони в Судбурі, в п'ятницю у Тандер Бей, в суботу в черем в Вініпегу й сьогодні з двома концертами вони вже в Едмонтоні. Довгих три тисячі миль дороги зробили вони — вестальки української пісні. Свідомість служіння великій рідній ідеї була для них джерелом все нових сил, і умучення їх не дотикало.

Багата програма почалась пісню до Пресвятої Богородиці „Під Твою милість” Д. Бортянського в музичному опрацюванні саме для хору „Веснівка” визначним українським музикологом А. Гна тишиним. З запертим віддихом слухали ми всі цю пісню. Співало її 50 молоденьких хористок під вмілою рукою своєї диригентки. Чудова дикція, подиву гідна зіспіваність поодиноких голосів, зразкова дисципліна хору, дискретне панування не руки, а дослівно поодиноких пальців диригентки, що вправно „грала” на живих клявішах прегарних голосів, зразу сказали нам, що перед нами не амато

ри, а в повному слова значенні професіоналісти українського хорового мистецтва.

Це показалося зараз в двох чергових піснях. З викінченою тонкістю музичного мистецтва відспівала „Веснівка” „хорові ескізи” з незакінченої опери М. Леонтовича „На русалчин Великдень”. А відтак слідували понад двадцять пісень давніх і сучасних українських композиторів. Пісні переплітались чудово виконаними хороводами укладу хореографа Маріяни Беркович. Фортепіановий супривід майже всім пісням дала п-а Вікторія Мазур, що ніжністю гри на п'яно достосувалася вповні до мистецького рівня цього гарного концерту. Тепла згадка належиться трьом музикантам, що дискретно пригравали виконавцям хоро водів.

В імені хору приєднаних на заді привітала заповідачка Леся Хичій. В другій частині концерту „Веснівка” виступала в прегарних вишиваних українських строях, що багатством свого кольориту до дав ще більшої краси і так гарним нашим гостям з далекого Торонта. Треба конечно згадати солісток, що в кожному хорі мають „своє місце”. В пісні „Чого верба плаче” сопран Дарія Шараневич підтвердила не перший раз, як вартісним членом хору є вона. До речі вона співає в „Веснівці” від перших днів життя цього прегарного дівочого хору й університетські студії ніяк не входять в колізію з її служінням співацькій музи.

Це треба теж сказати про другу студентку Іванку Суддільчак, що з концерту у Судбурі мусіла вертатися до Торонто на університет. Своїх товаришок вона „наздігнала” в неділю і співала у альтях, в яких є одним із „стовців” гр

лосу.

В пісні „Добрий вечір сусі донько” з Дарією Шараневич співала як сопрановий „підголосок” Ким Воробець.

Її милий голос заповідає, що не один раз диригентка буде окрему увагу звертати на неї. З альтів згадати треба Леся Кюс, що співала в дуетах-заспівах та Оксану Войтів, що чудово відспівала т. зв. примітивом закарпатську пісню „Та піду я піду”. Її сила голосу виразно домінувала над цілим хором, що впадав у її заспіви.

Диригентка п-і Квітка Зорич-Кондрацька продумана й впливела в програму концерту цілий ряд українських весняних пісень високої мистецької вартости в обробці таких світочів української музики як Філярет Колесса його син Микола Колесса, Микола Леонтович, Станіслав Людкевич і інші. Коли ми слухали цих чудових пісень й гляділи на дівчат співачок, одягнених в чудові довгі вишивані українські народні строї, хотілось сказати: як високо стоїть українське народне мистецтво в порівнанні з духово яловим американським континентом, що таку велику данину дає „Джезам” та різним „Рок анд Роллам”. Чи розуміють всі наші люди тут на поселенні вартість нашої духової культури? Цю культуру там в підяремній Україні ворог старастєя нищити всіми засобами своєї рабовласницької машини. Тим більша заслуга хору „Веснівка” та її невтомної диригентки, що своїми мистецькими виступами репрезентує перед світом рідне українське мистецтво в пісні та хороводах. Українська спільно та має причину радити існуванням „Веснівки” та й має обов'язок її всіми засобами так морально як і матеріально

підтримувати.

Не можу поминути п-ва Я. і Б. Зоричів, щасливих батьків своєї улюбленої доні п-і Квітки. Їм я щиро „завидую” їхнього щастя. До своєї громадської праці, в якій велику свою частку поклали, вони додають тепер свою „службу” хорові „серцем і душею” в його поїздках. Ми їх вітали в Едмонтоні, пригадуємо давні часи. Радію їхнім щастям і бажаю, щоб воно як вайдовше було з ними.

Між двома концертами, що то один відбувся пополудні, а другий ввечері, членкині Організації Українок Канади — Відділ в Едмонтоні — гостили хористок ввечері в залі УНО. Під час вечері голова хору п-на Уляна Трачук дякувала за теплу гостину й всі заходи відділу КУК у влаштуванні згаданих концертів. Це був т. зв. Лонг Вікенд. Багато наших людей виїхали були з Едмонтону і тому обі залі „не грішили” переповненням, якого треба було сподіватися. На сорок тисячну українську едмонтонську громаду ледви тисяча „прийшла” на два концерти а шкода...

Щоб диригентці виявити признання і пошану, дві молоденькі панночки на кінець обох концертів обдарували її букетом живих троянд. На першому концерті в наддатку співав хор ще пісню „Процай село, город рідненький, процай Україно”. Ввечері же ми з правдивим вдоволенням прослухали ще три пісні в наддатку: „Гоя, гоя, голівонько бідна моя”; „Не чванюся не хвалюся” та „Напишіть хто небудь вісточку із дому, із рідних степів”. Оплескам не було кінця, але пізна година нагналила хор готуватися до далекого лету в Торонто, саме опівночі, щоб на рано „бути дома”.

Звіт з перебігу правиборів у місті Чикаго

Цією дорогою хочу поінформувати українську громаду про вислід голосування у правиборах в Чикаго 16-го березня ц. р. на кандидатів до легіслатури стейту Ілліной. У цих правиборах, одержавши відповідну кількість голосів, я здобув позицію на одного з репрезентантів республіканської партії.

Точний вислід голосування був такий: Борис Антонович одержав 1,479 голосів, Луїс Капузі 1,811, а Антоній Кантанзаро 489 голосів.

З поданих вище кандидатів з найбільшою кількістю голосів тільки двох стає до загальних виборів 3-го листопада 1976 р. з рамени республіканської партії.

Демократична партія виставляє до цих виборів своїх двох кандидатів, а саме: Гарміса і Нардулі.

У цьогорічних виборах виступає також один незалежний кандидат, Луїс Давіла, так що разом буде 5 кандидатів на три пости репрезентантів 19-го законодавчого району Чикаго.

У згаданих правиборах я кандидовав також на пост комітмена з рамени республіканської партії. На жаль однак я програв проти Карла Ді Франко. Бракувало мені тільки 35 голосів, щоб українська громада дістала свого представника з республіканської партії.

Тут з правдивою приємністю хочу підкреслити, що під час цілої виборчої кампанії всебічну допомогу дала мені група 100 осіб, головню молодих українців, які допомагали мені своєю жертвенною і відданою працею, що піддержувало мене на дусі, додавало сили та заохочувало до дальших зусиль.

Незвичайно зворушливим було і це, що також товариші по фаху і приятелі не-українці з повною посвятою працювали у виборчій кампанії. Більшість членів комітету включно з не-українцями дежурували при виборах вдягнені в українські вишивані блюзочки і сорочки. За це усім членам і не-членам комітету, що так віддано мені допомагали і співпрацю-

Адв. Борис Антонович

вали, висловлюю з глибини серця моє щиросердечне спасибі.

Надіюся, що до осінньої виборчої кампанії приступить ще більша група свідомої нашої молоді і жертвенного громадянства, що дасть не тільки моральну, але й фінансову так дуже потрібну піддержку і так всі спільними силами будемо старатися здобути для української громади кінцеву перемогу.

Також інформую, що на покриття витрат, зв'язаних з виборчою кампанією, зібрано 3,328 доларів — 47 українців, а 39 не-українців склали цю суму грошей. Недобір у субі 2,000 дол. я мусів покрити сам.

У п'ятницю, 26го червня Федеральний суд вирішив, що Капузі порушив закон цим, що приймав „підплату“ від „Матеріал Сервіс Корпорейшен“. Згадана компанія дала йому гроші, щоб він голосував за зміною закону, який регулює вагу вантажних авт, що розвозять цемент. Внаслідок цього присуду Капузі, що вже 20 років сповняє обов'язки репрезентанта, мусить зрезигнувати з цього посту і йому не дозволено кандидувати у наступних виборах.

Цей присуд дав мені більш вигоди перемогти у виборах, тільки ж бо залишились чотири кандидати на три пости. Це є: два демократи, я — як одинокий республіканець, і один незалежний.

Кандидатура Бориса Антоновича в Чикаго має загальну підтримку

Чикаго (Г. М.). — „Дзеннік Чикаговскі“ у виданні з вівторка, 19-го жовтня, вперше в своїй історії офіційно піддержав непольського кандидата, молодого українського адвоката Бориса Антоновича, на стейтового репрезентанта в Ілліной з 19-го конгресового дистрикту, в якому знаходиться серце української громади в Чикаго.

„Дзеннік Чикаговскі“ згадав, що Б. Антонович „здібний, з висою освітою, напевно буде дбати про потреби дільниці“. Цей впливовий польський щоденник рівнож підкреслює, що Б. Антонович був би одиноким репрезентантом слов'янського походження в стейтовій легіслатурі.

Всі три провідні місцеві американські щоденники у виданнях з 14-го і 15-го жовтня, рівнож піддержали кандидатуру Б. Антоновича. „Чикаго Дейлі Нюз“ написав: „Його кампанія побудована на людях, а не на партійності. Виборці 19-го дистрикту повинні віддати потрібний голос на Антоновича і вибрати дійсно відповід-

ного законодавця, який дбає про Іхні потреби“.

„Чикаго Сан-Таймс“ писав: „З п'яти кандидатів ми піддержуємо Антоновича, громадського адвоката, який руководився власною думкою і увагою до потреб людей, не партій“.

Ще в січні цього року місцевий відділ УККА всеціло піддержав кандидатуру Б. Антоновича, закликаючи все українське громадянство активно включитись в його виборчу кампанію.

В четвер, 9-го вересня, незалежні виборці Ілліной (I.V.I), впливова безпартійна організація Чикаго, висловила свою згоду на кандидатуру Б. Антоновича. Еспаномовне громадянство, яке становить поважний відсоток населення в 19-му дистрикті, також поставилося дуже прихильно до українського кандидата. Республіканська національна еспанська асамблея офіційно піддержала Б. Антоновича, а еспанський щоденник „Чикаго Сан Хуан“ гаряче закликав своїх читачів голосувати на Б. Антоновича.

Д-р Борис Антонович

Д-р П. Надзікевич

М. Гаврилюк

Орися Бурдяк

Борис Антонович таки виграв вибори

Чикаго. (В. Н.) — Після перерахування голосів виборів 2-го листопада ц. р., яке закінчилося 8-го листопада, стверджено, що молодий адвокат-українець Борис Антонович таки виграв вибори на члена стейтової легіслатури, одержавши разом 11,880 голосів, тоді коли його суперник Капузі одержав разом 11,160 голосів. У цих виборах адв. Борис Антонович кандидував як самостійний республіканець проти Капузі, республіканця, дотеперішнього довголітнього члена легіслатури.

День після виборів місцеві газети, на підставі 93 відсотків перерахування голосів, подали

були Капузі, як переможця, але остаточне перерахування всіх голосів дало перемогу Борисові Антоновичеві, синові проф. Адама Антоновича, відомого діяча, вчителя і видавця журналу „Екран“. За вибором Бориса Антоновича заявили були перед голосуванням всі три чикагівські щоденники: „Чикаго Трібюн“, „Дейлі Нюз“ та „Сан-Таймс“, як також польська союзова „Газета Звйонзкова“ та інші етнічні часописи. Очевидно, що виборці українського роду поголовно голосували на авт. Антоновича.

СВОБОДА,

Chicago

МОЛОДА УКРАЇНА

Українці Чикаго радіють виборчою перемогою

Чикаго (М. Яременко). — „Громадо, ми перемогли!“ Так було написано на афішах в українській дільниці міста Чикаго, сповіщаючи, що дня 21-го листопада ц. р. в аудиторії Дому СУМА відбудеться зустріч українського громадянства з новообраним репрезентантом від 19 району міста Чикаго до Стейтової легіслатури стейту Ілліной, адвокатом Борисом Антоновичем. Біля 400 осіб зібралось на цю зустріч. О год. 6.30 вечора адв. Б. Антонович увійшов до залу в асисті стейтового сенатора з Ля Грендж, біля Чикаго, та репрезентантом 10 району з містечка Дзоліст, а прийвні вставанням з місць і оплесками привітали свого новообраного, перший раз в історії поселення українців в стейті Ілліной, представника українця. Зустріч, що розпочалася перекислою, відкрила і нею провадила панна М. Гаврилюк. Голова Громадського Комітету за вибір адв. Б. Антоновича, доктор П. Надзікевич, подякував усім членам Комітету, всім жертводавцям, всім працівникам, особливо групі української молоді т. зв. „Бліц групі“ та всім громадянам, що голосували за адв. Б. Антоновича. Один з дорадників п. Б. Антоновича, американець, коротко провів аналізу виборчої системи, головню у таких великих містах, як Чикаго. Після представлення керівників виборчої кампанії з минулого і цього року, була викликана і представлена група молоді, в більшості учні українознавчих шкіл (біля 30), а її провідник, 13-річний Я. Васюнець, сказав: „Приємно бачити Вас, Пані і Панове. Ми знаємо ваші поштові скриньки, ваші двері і стовпи, на яких ми наклеювали лєтючки. Це є перша наша політична робота. Я і мої друзі горді, що допомогли своєю працею вибрати нашого представника“

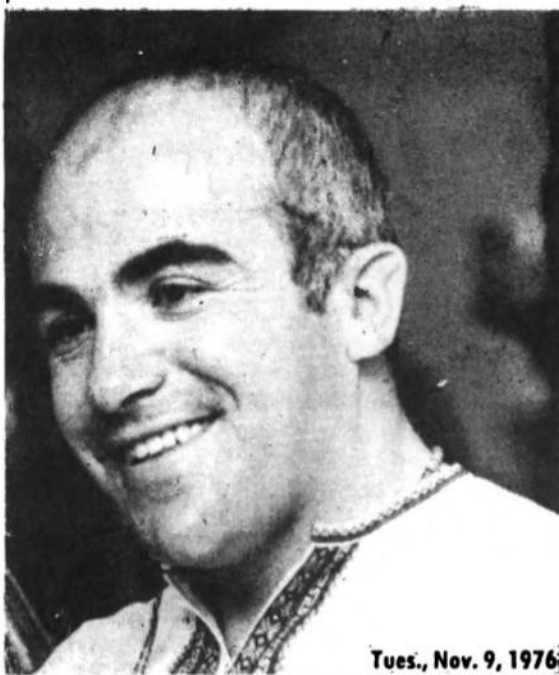
Мистецька програма була в руках виключно молоді і складалась з виступів ансамблю „Веснівка“, секстету „Червона Рута“, театрального гуртка О-ку СУМА ім. М. Павлушкова, а на кінець була забава; під час якої грала молода і багатонадійна оркестра „Промінь“, складена з сумівців. Адв. Б. Антонович в своєму слові подякував усім працівникам та виборцям і заявив, що його головне завдання буде:

1. Репрезентувате свій дистрикт (район), в цьому також репрезентувати і пропагувати добре ім'я України. „За чотири дні мого побуту в столиці Ілліной, Спрінгфілд, всі посли вже знають, що я українець, що я перебував в ДП таборах, а двоє з них так зацікавилися українською справою, що прийшли сьогодні побачити українську громаду. Наше жіноцтво вишиває для мене українську сорочку, в якій я прийму присягу, як символ приязности України перший раз в історії Ілліной“.

2. Відкрити негайно бюро в українській дільниці, що буде ведене молодими українськими професіоналістами з порадами для наших людей, включно з тим, як зберегти спокій в українській дільниці від злочинного елементу, що є по великих містах.

3. Третє моє завдання буде пильно із розсудом господарити ресурсами багатого Стейту Ілліной, — говорив новообраний асамблімен адв. Б. Антонович.

Від членів Комітету виступив ще В. Яворський, а всі присутні проспівали своєму представникові „многая літа“. Батько Бориса проф. Адам Антонович, від себе склав подяку всім за підтримку його сина у виборах. Панна М. Гаврилюк склала схрему подяку Вірі і Вол. Яворським, власникам українського ресторану, що поставили себе до диспозиції виборчого Комітету.

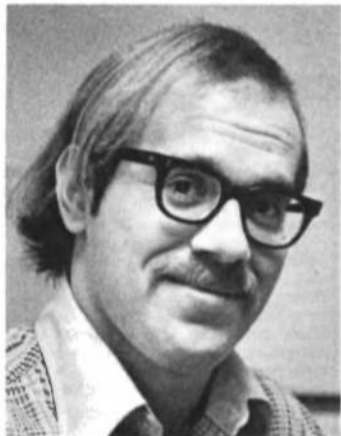

Tues., Nov. 9, 1976,
CHICAGO SUN-TIMES

BORIS ANTONOVYCH
Boris Antonovych, the smiling Ukrainian, wore a bigger-than-usual grin Monday night after a canvass showed he had squeezed out a 720-vote victory over incumbent state Rep. Louis F. Capuzi (R-Chicago) in the West Side's 19th District. By Larry Weintraub

Зліва на право: пл. сен. Слава Рубель, Начальний Пластун д-р Ю. Старосольський, пл. сен. Іван Крамарчук, з права пл. сен. Уляна Бабюк.

TERRY LEVIN

Левко Казанівський
голова виборчої кампанії

THE NEWS/JOURNAL/WORLD, THURSDAY, NOVEMBER 11, 1976

Capuzi is upset by Antonovych

By TERRY LEVIN

A large cardboard box of confetti sitting unopened on a shelf since Election Day was finally used last Monday evening as the official canvass of votes in the 19th district showed Republican challenger Boris Antonovych capturing a surprisingly large 720 vote margin of victory in his race against incumbent Republican Louis F. Capuzi.

All reported unofficial tallies gave the contest to Capuzi until the official count gave him 11,100 votes to Antonovych's 11,880.

Antonovych and his campaign manager, Leo Kazanivskiy, both said they had known all along from their own unreleased figures that they were winners.

After getting the results, Antonovych returned to his apartment located above his law office at 2232 W. Chicago Ave., to telephone his father and mother with the news.

Down in his office, a rapidly growing number of campaign workers opened bottles of wine and champagne, hugged and kissed one another and drew up signs in Antonovych's native Ukrainian saying, "We Won!"

In his first media interview after getting the news of his victory, Antonovych credited the Ukrainian community for much of his victory.

"They usually vote 95 per cent Democratic but this time switched parties and voted in a decisive bloc," the 33-year-old attorney said.

"But everyone did their share, from kids in grammar school to senior citizens. We had support from the Polish, the Puerto Ricans, the blacks — everybody."

Capuzi was unavailable for comment but Antonovych told of having a conversation with him earlier in the afternoon in which Capuzi graciously said, "If it happens you should win,

you can expect the fullest cooperation from me."

"He also told me that he had served 17 years and had his time while I have my entire life in front of me," Antonovych said.

He plans to find "some sort of home" down in Springfield to stay at while the legislature is in session. Ideally, it would be "renting an old farmhouse large enough for kids in the neighborhood who have never been on a farm to come down for a weekend visit."

Antonovych hopes to find an attorney to establish a neighborhood practice on Chicago Avenue with him "so as not to create a vacuum of legal service while I devote myself to being a full-time legislator."

He plans to work on legislation to stabilize the neighborhoods in the 19th district and to concern himself with environmental matters, particularly with regard to city parks.

"A lot of state funds go to the Cook County Park District and to see those people laying around disturbs me. We need to landscape and beautify whatever parks we can find amid the urban density," he said.

Antonovych is looking forward to working closely with governor-elect James Thompson "reforming existing agencies. He (Thompson) is as much of an idealist as I am but while I am realistic about how the system works, I will try to do what I can."

The legislator will open a full-time service office in the district that is "wide open to everyone," Antonovych said.

He described his conversation with his parents as a moving experience. "My dad is a very proud man. He was frightened for awhile, not sure we could pull this off but now he is very satisfied. My mother has been

bedridden for a year with heart disease. This whole election took her mind off her illness and she is very happy," he said.

Following the interview, Antonovych walked down the long, dark stairway leading from his apartment to the street just yards away from his office door.

As he entered the dim foyer, the lights went on and he was showered with confetti. His friends and supporters sang a Ukrainian song and crowded their man to offer congratulations.

The election proved to be a neck-and-neck race to the very end, both Antonovych and Capuzi within several hundred votes of one another throughout the long election evening as they climbed past independent candidate Luis Davila in their fight for the third district seat.

The other two victors were incumbent Democrats Benedict Garmisa and Michael Nardulli.

Володимир Яворський

Юрій Ігор Павлічко

25 РІЧЧЯ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В РОЧЕСТЕРІ

Восьмого і дев'ятого грудня 1976 Рочерестська Пластова Станція відсвяткувала своє 25 річчя.

В ювілейному бенкеті взяло участь понад 350 гостей і пластунів. Почесних гостей, як Начального Пластуна сеньйора Юрія Старосольського та представника Крайової Пластової Старшини сен. Славу Рубель, пластуни привітали в'язанкою традиційних рочерестських бозів.

Станична, пл. сен. Уляна Бабюк, у своїй промові привітала Начального Пластуна, подругу Рубель, делегата із Пластової Станції з Боффало та привітала гостей і коротко з'ясувала історію Станції в Рочерестері, підкреслюючи тяглість виховної праці в Станції, зазначаючи, що 25 років тому її батько був першим Станичним, а сьогодні її донька уже в новацтві.

Тостмайстер бенкету пл. сен. Мирон Бабюк представив гостей за головним столом та представників рочерестських організацій.

Пл. сен. В. Приймак подав коротко історію Станції, підкреслюючи світлі моменти її існування.

У своїй промові Начальний Пластун підкреслив життєву силу Пласту, що 15 років після ліквідації в 1930 році допомогла Пластові відродитися і сильніше зорганізуватися. Начальний Пластун зазначив, що виховники — це найважливіша частина Пласту і згадав, що Рочерестська Станція є одною з краших.

Пл. розв. Тана Лаба подякувала теперішньому і минулим Станичним проводам та виховникам від юнацтва.

Молитву відмовив о. шамб. М. Бабак, парох церкви св. Йосафата.

Після бенкету пл. сен. Рубель привітала Станцію Рочерестер та всіх присутніх від Крайової Пластової Старшини і відчитала грамоти відзначень. Грамоти вдячності для громадян одержали п. Р. Павлічко і пані С. Словіковська-Павлович. Відзначено грамотами таких старших пластунів: Е. Гафтковича, М. Рендзяк, Я. Кекіш, Х. Олексин, М. Елійв та І. Тарнавського і пластунів сен.: Т. Бабюк, Б. Гурана, М. Приймак, В. Гринишин, А. Мандзій, В. Мандзій, А. Смеречинську, Б. Хом'яка, Л. Шмігля, Л. Цегельську і М. Ляльку.

Ступінь сеньйора керівництва надано пл. сен. І. Крамарчукові. Найвище пластове відзначення — Орден св. Юрія в золоті — при-

зано пл. сен. І. Крамарчукові, а Орден св. Юрія в сріблі одержав пл. сен. В. Приймак.

Перше Старшопластунське відзначення — Орден св. Юрія в бронзі — дістав ст. пл. Ю. Білоус.

На закінчення юначки І2 Куррія ім. Ганні Барвінок виконали монтаж "Любіть Україну," в'язанка деклямацій та пісень під керівництвом пл. сен. Х. Ковч і ст. пл. Я. Келіш.

Голова Станичної Ради, пл. сен. Л. Шмігель, подякував Станичній Старшині за вмиле влаштування ювілею та всім присутнім за участь.

Вечір продовжувався забавою при музиці оркестри В. Корнила.

В День матері ціла Станція була присутня на Службі Божій в церкві св. Йосафата, яку відслужив сотрудник о. Я. Стіл.

Після Служби Божої відбулася ювілейна збірка Станції. Начального Пластуна привітали старші пластуни хлібом і сіллю. А після звіту (ПО присутніх) відспівали "Пластунський гимн", Станичний псар, ст. пл. Г. Снігур, відчитала ювілейний наказ. Потім відбулася новацка присяга і роздача новацких вмілостей.

Бунчужний ювілейної збірки, ст. пл. Е. Гафткович, перепроводив юнацку присягу, після якої було надано юнацкі відзначення і переведено найстарших юнаків до старшого пластуна.

У своєму прщальному слові Начальний Пластун передав привіт від пластунів Австралії та Великої Британії, між якими друг Старосольський недавно був, і ще раз погратулював Станцію з нагоди 25 річчя.

Подруга Рубель у своїй промові висловила признання Станції Рочерестер за її діяльність та розвиток, порівнюючи Станцію з розвитком Пласту в діаспорі, що mimo усіх песимістичних пророцтв, росте й розвивається. Закликала пластову молодь підвищити свої осяги та жити за пластовим законом.

Станична, пл. сен. У. Бабюк, подякувала всім за їхню працю за минулі 25 років та за підготовку гарного ювілею.

Ювілейну збірку закінчено відспіванням "Гимну Карпатських Пластунів" і спільною знімкою.

З нагоди ювілею появилася вмиле редактована та естетично видана одноднівка

Ст. пл. Юрій Ігор Павлічко.

НОВА ЗІРКА НА ШАХОВОМУ НЕБОСХИЛІ

Олег Романишин. Ім'я молодого львівського шахіста стало відоме ще на початку 1973 року. Тоді відбувався чемпіонат континенту серед юніорів, і Олег здобув на ньому визначну перемогу. Президент ФІДЕ М. Ейве вручив хлопцеві Кубок чемпіона Європи і оголосив про присвоєння йому звання міжнародного майстра.

Саме той рік був особливо вдалий. В розіграші Кубка СРСР Олег виявив талант зрілого шахіста.

Ще перший чемпіон світу В. Стейніц говорив, що мудрі і вічно юні шахи вимагають від людини повної віддачі сил.

Шахи для нього — захоплення спадкоємне. Його батько, Михайло Антонович, у минулому один з

кращих шахістів Львова. А нещодавно свою першу партію з гросмейстером Корчуним у сеансі одночасної гри зіграв племінник Олега — представник третього покоління Романишиних.

Сам Олег швидко долав шаблі шахових успіхів: йому було лише десять років, коли він виконав норму першого розряду, в сьомому класі став кандидатом у майстри, в дев'ятому — майстром спорту.

Певно, щоб досягти високої майстерності, доводиться багато працювати. І так він звик змалку. Спортивну наполегливість, високу працездатність прищепив йому і перший його тренер, нині заслужений тренер СРСР В. Карт.

Втім, життя Олега Романишина аж ніяк не обмежене квадратом шахівниці. Він має вищу освіту — закінчив факультет іноземних мов Львівського університету. Коло його інтересів дуже широке. І все ж спорт не просто захоплення, то — його життя. Олега часто можна побачити в пла-

вному басейні, на спортивних майданчиках. Адже шахи — це спорт, і фізичне загартування має неабияке значення.

— Шахи для мене — то боротьба, — каже Олег.

На перше місце він ставить такий принцип: суперника треба будь-що перемогти. Романишин майже ніколи не грає на нічию, завжди прагне отримати з позиції більше, навіть коли вона того дозволяє. І хоч трапляються часом і прикри поразки, і турнірні невдачі, проте вже самі пошуки нових неповторних шляхів свідчать про його велику обдарованість.

Нещодавно на шаховому небосхилі ім'я Олега Романишина засяяло новою зіркою: на міжнародному турнірі в Єревані Олег Романишин здобув перший приз і виконав норматив міжнародного гросмейстера. Цей успіх 24-річного шахіста підтвердив високу майстерність молодого львів'янина, його яскравий талант.

І. Я

обставини («Живем в добі, та без землі і краю», а ми » в поході всі«).

Збірку «Життя» ілюструють чудові алегоричні картини Галини Мазепи, які влучно віддають настрої і інтенцію Автора та збільшують виміри поезії, будучи самі поезією в русинках.

Збірка може правити за зразок поетичної творчості для сучасних молодих поетів, бо в ній є і молодеча динаміка і краса вислову і головне — є думка, що переходить у візію і вказує на мету творчості.

О.К.

УКРАЇНЕЦЬ — ЧЕМПІОН СВІТУ

На міжнародних змаганнях акордеоністів у столиці Фінляндії Гельсінкі студент Київської консерваторії Володимир Зубицький отримав першу нагороду — золоту медаль та «Кубок світу». Переможець цього конкурсу має право присвоїти собі звання «чемпіона світу».

В. Зубицький — перший взагалі українець, що став переможцем на того роду конкурсі. Він грав власну композицію «Карпатську скіфту».

Віддзеркалення ССРСР

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР
"ДНІПРО"
КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

UKRAINIAN CHORUS
"DNIPRO"
CLEVELAND, OHIO

Річний бал українського хору "Дніпро" в Клівленді, Огайо, який відбувся в готелі Шератон-Гонкінс цього року, був продовженням 20 річного ювілею хору та частиною святкування 100 річчя поселення українців в Америці, а також був формально включений містив комітетом в серію імпрез відзначення 200 ліття Незалежності ЗСА.

Як і в попередніх роках, так і цього року, під час балу відбулося представлення дебютанток, що його перевела пані Володимира Кавка.

На фотографії сидять зліва Діана Кондратенко, Вікторія Шкурко, Люся Котелевець, Зоряна Ад-

РІЧНИЙ БАЛЬ ХОРУ "ДНІПРО"

ріанович.

За ними прилякнули Володимир Рошецький, Іван Сіляк, Ростислав Кубин і Григорій Мілянчик.

Стоять зліва Марта Шанковська, Люба Петрина, Ліліяна Шкурка, Діана Макогін, Марта Явин, Лідія Михайлюк, Марта Фединак, Рома Кассараба, Марта Телішевська і Іванка Хімка, а за ними стоять від ліва: Роман Клос, Андрій Дем'ячук, Анатолій Шкурка, Марко Дубас, Михайло Гамуляк, Анатолій Серета, Віктор Парута, Роман Ковч, Тарас Ковч і Богдан Дмитрик.

СТАЛІН

LENIN'S "HUMANISM"

Гамбурзький журнал «Дер Штігель» помістив у 1 ч. за цей рік статтю про московську імперію «Папір — ганчірка». Нас до певної міри заскочило, що цей зливий, і можна сказати, просоветський журнал, надрукував таку досить об'єктивну статтю, прихильну поневолені Росією народам.

У ній пишеться, що тільки кожний другий громадянин ССРСР — москаль. Для характеристики цієї великодержави найкраще підходить б слова Гегеля, висловлені на адресу «Святої Римської імперії»: «потвора». І ця багатонаціональна держава утворюють частю з «Росією». Хоч формально складається з різних національностей, керують усюди москалі. На 3 400 міністрів від 1917 р. було в політбюрі тільки 8 азіатів (сьогодні 1 з 15).

Далі пишеться, що при заснуванні ССРСР говорилось й писалось про право республіки виходу зі складу — але це місце конституції треба уважати шматом. Ленін і Сталін не тільки, що поновили кордони російської імперії, але ставши промотором російського шовінізму, — зокрема Сталін — повиселював з національних територій різні народи.

«Українців оминула ця доля тільки тому, що їх забагато й не було куди їх виселити» (цитата з промови Хрущова).

Від 1959 до 1970 рр. збільшилося москалів на 14,9 мли, а немоскалів — на 18 мли. Наприклад у Азербайджані 5 й більше дітей — звичай, в Росії річний приріст 1,46%. Поневолені народи домагаються хоч національної рівноправності. Далі пишеться, що українці уважають, що їхня територія має досить ресурсів, щоб стати такою промисловою державою, як Франція — якщо б Україна стала незалежною.

Советський Союз сьогодні — «місце вибухової боротьби народів». Українцям в емансипації сприяє сусідство з ЧСРСР, молдаванам — з Румунією, азіатам — з Китаєм(?) Журнал наводить ряд прикладів національних заворушень (і в Україні, де поліція стріляла до демонстрантів). Владі ССРСР загрожує національностейний конфлікт, але для Брежнєва немає вже тих народів, а є: советський народ.

У статті багато разів згадується Україна; до статті долучена мапа: «Советський Союз — багатонаціональна держава».

**Український Клуб Чикаго,
Пласт Чикаго і Клівленд та
УСВТ „Чорноморська Січ”
першунами відбиванки
УСЦАК 1976 року**

Бракпорт, Н.Й. — 30 жовтня тут в спортивних залах міського університету відбулися відкриті першості УСЦАК, що в них взяло участь 18-ть дружин, які прибули з найбільших українських спортивних осередків ЗСА і Канади. Господарем турніру було УАСТ Рочестер, але найбільше праці і труду, так до його організації, як і в переведенні, вложив голова УСЦАК п. Роман Куціль. В проводі турніру теж працювали: провід в складі — В. Ігнатович, О. Желтвай і В. Сточанський. Верифікаційна Комісія в складі: С. Маланчук, О. Желтвай і Р. Куціль. Перед початком змагань відбулося офіційне відкриття турніру, що його перевели голова УСЦАК і ланковий відбиванки.

Найчисленішу групу становили чоловічі дружини, яких було 8 і вони змагалися в двох рівнорядних підгрупах в яких остаточно зайняли такі місця:

Підгрупа „А”

1. Чикаго, Український Клуб
2. Ньюарк, „Ч. Січ”
3. Детройт, Пласт
4. Сант Катерінс „Динамо”.

Підгрупа „Б”

1. СТ „Україна”, Торонто
2. Клівленд, Пласт
3. Торонто, СТ „Україна” (Олд бої)
4. Рочестер СУМА.

Після закінчення гор в підгрупах відбулися півфінали в яких Український Клуб з Чикаго елімінував Пласт з Клівленду, а СТ „Україна” — „Ч. Січ”, щойно після додаткового сету. У фіналі українські відбиванкарі з Чикаго справили нашим відбиванкарям з Торонто велику несподіванку, відібравши від них чемпіонат УСЦАК.

В жіночій групі було тільки три дружини і через це перед початком змагань узгоджено, щоб вони на початку відбули гри круговою системою разом з групою юначок, що її цим разом творило 5-ть дружин. Після цього ці жіночі дружини відбули додаткові гри між собою і згідно з вислідами, остаточно зайняли такі місця:

1. Чикаго, Пласт
  2. СТ „Україна”, Торонто
  3. УСК, Нью Йорк.
- Дружини юначок закінчили на слідуєчих місцях:
1. Клівленд, Пласт
  2. СТ „Україна”, Торонто
  3. УСВТ „Ч. Січ”, Ньюарк

**Teams From Chicago, Cleveland,
Newark Win Volleyball Nationals**

ROCHESTER, N.Y.—The Ukrainian Club of Chicago, in the men's division, Plast women's team from the Windy City, in their division, Plast girls' team, in the junior division, and Newark's "Chornomorska Sitch," in the junior boys' division, emerged as the winners of the annual Ukrainian national volleyball championships staged by the Ukrainian American Sports Club of Rochester under the auspices of the Association of Ukrainian Sports Clubs in North America (USCAK) Saturday, October 31, at Brockport State Teachers College.

A total of 18 teams took part in the tourney, with 8 vying in the men's group, three in the women's, five in the junior girls group, and two in the junior boys group.

Юрій Ткачук та Роман Мицик блокують стинача з дружини Торонто "Україна" під час фінальних змагань.

Judged best spikers in the respective groups were: R Mycyk (Ukrainian Club Chicago), U. Bilynska (Plast Chicago), O. Tushyk (Ukraina) and B. Krajnyk.

Elected to the tourney's all-star team were in the women's division: I. Darmochwal, K. Kotliar, H. Markewych, Nyshka, H. Malowana and U. Bilynska.

The men's team was chosen as follows: I. Eliashewsky, G. Zayac, R. Mycyk, G. Tkachuk, N. Paslawsky and L. Kormeliuk.

4. СТ „Україна” „Б” Торонто
5. Чикаго, Пласт.

В групі юнаків змагалось тільки дві дружини в якій „Ч. Січ” вдруге за порядком здобула першество УСЦАК.

1. УСВТ „Ч. Січ”, Ньюарк
2. „Леви”, Чикаго.

По закінченні фінальних гор, майже усі дружини переїхали до Українського Вест Сайд Клубу де відбулися: бенкет, вручення першунам і найкращим змагунам трофеїв і інші відзначення.

Трофеї найкращих змагунів (ок) здобули: Нестор Паславський („Ч. Січ”) в групі чоловіків, А. Макаревич (Пласт, Чикаго) жіноча група, І. Дармохвал (Пласт, Клівленд) група юначок і В. Ольшанівський („Ч. Січ”) група юнаків.

Найкращими стиначами вийшли: Р. Мицик (У.К. Чикаго, У. Білінська) Пласт Чикаго, О. Тушик (СТ „Україна”) В. Крайник.

В цьогорічному турнірі внесено, варту уваги, інновацію, згідно з якою вибрано і вручено медалі збірним груп жіночої і чоловіків; до яких ввійшли — в жіночій: І. Дармохвал, К. Котляр, Г. Маркевич, Гишка, Г. Мальована і У. Білінська. В чоловічій: І. Ельяшевський, Ю. Заяць, Р. Мицик, Ю. Ткачук, Н. Паславський і Л. Кормелюк.

Склади першунів (ок) УСЦАК 1976 року.

Жінки, Пласт — Чикаго: І. Дачишин — провідниця, Г. Маркевич, У. Білінська, В. Білінська, М. Седун, М. Грицеляк, Х. Григорчук, М. Волинець, М. Дахнівська.

Чоловіки: Український Клуб — Чикаго: О. Терлецький — провідник, Д. Григорчук, Р. Мицик, Р. Ткачук, Ю. Куріца, Ю. Ткачук, А. Демус, М. Мурський, О. Олексюк.

Юнаки: Пласт — Клівленд: провідник — І. Ковалісько; І. Гайдук, Х. Сушко, Р. Телішевська, І. Дармохвал, І. Завадівська, Л. Трилюк, І. Жгута, Л. Завадівська, Х. Дармохвал, Л. Дармохвал.

Юнаки — УСВТ „Ч. Січ” — Ньюарк: Р. Васічко, М. Стоцько, Б. Ольшанівський, З. Семанишин, Ю. Рубчак, Ю. Яремко, З. Яремко, А. Бакун, М. Ваньо, А. Зєлик.

Чикаго "Пласт"; чемпіонки українського відбиванкового турніру "Усцак" 1976 р. Зліва: Уляна Білінська, Надя Маркевич, Марічка Дахнівська, Христя Григорчук, Маріянна Волинець, Іка Дачишин, Маріка Седун, Богдана Білінська, Марія Грицеляк.

Чикаго "Українці"; чемпіони українського відбиванкового турніру "Усцак" 1976 р. Клячуть зліва: Роман Ткачук (капітан), Олексюк, Андрій Струтинський, Данко Григорчук, Юрій Куріца. Стоять зліва: Адріан Демус, Марко Мурський, Юрій Ткачук, Ярослав Дзвіник, Роман Мицик, Олег Гановський. Бракує: А. Терлецький (ланковий).

WOMEN'S VOICES Важке становище жінок в СССР FROM SOVIET LABOR CAMPS

„Одним із найважливіших показників справжньої рівноправності, якою користуються жінки в Союзі, є той факт, що ми нарівні з чоловіками ведемо активну творчу роботу в різних галузях науки й культури та беремо діяльну участь у політичному житті й культурній країні“. Так заявила в радіо-виступі в Києві д-р філологічних наук Віра Коломійець, розказуючи слухачам про становище жінки в інших країнах світу. Вона говорила в тому ж самому дусі, в якому народилися десятки жінок, що говорять і пишуть та говорять делегати СССР на всіх міжнародних жіночих з'їздах і конференціях, тобто, що союзна жінка не має перешкод у її пошуку до найвищих штирів громадського, державного й державного життя. Про становище жінки в Союзі багато пишеться й у союській пресі та журналі, звичайно, як про становище, якого не знайти в інших країнах, як про антиміж, як там, що його може дати тільки соціалістична країна, тільки комуністичний режим.

Союська преса і союська преса твердять, що положення зайнятих у виробничій сфері в Україні становить жінки; що понад 75 відсотків працівниць жінок мають дипломи про закінчення університетів, інститутів і технікумів; що 83% всіх інженерів в українській союській республіці є жінки; а далі — що жінки становлять майже половину депутатів у місцевих радах, а у Верховній Раді Української ССР їх понад третина.

Так пишуть і говорять. А як насправді виглядає це „дівоче життя“? Із вступом д-р Віри Коломійець і радянським Валентином Шевченко, заступником голови Президії Верховної Ради Української ССР, Валентина Зубко, голови республіканського Червоного Хреста та інших, які в радіо Києва говорили про жінку і її становище в СССР, довідаємося, що лише одна жінка є повним членом Академії Наук України, а десять інших тільки членами-корреспондентами, хоч відсоток загальної високої освіти української жінки є понад 75% із усіх працівниць жінок, а як 4,000 жінок зайняті в наукових закладах та організаціях Української Академії Наук, а решта, як завжди невідомо президент Української Академії Наук проф. Борис Патон, працюють понад 120,000 учених і наукових співробітниць.

Що ж до адміністративних і партійних органів, то справи стоять ще гірше: в Раді Міністрів УССР, яка складається з 50 міністрів та голів державних комітетів нема ні однієї жінки. Далі — як твердять, наприклад, д-р Віра Коломійець, хоч у Верховній Раді третина жінок і половина їх у місцевих радах, то з такою великою кількістю жінок усього три жінки є в Президії республіканської Верховної Ради й одна заступником голови Верховної Ради, й хоч діють у Верховній Раді 17 постійних Комісій для розглядання різних справ, ні одну Комісію не очолює жінка (як відомо, Верховна Рада, місцеві Ради та всі інші державні установи по суті позбавлені будь-якої самостійності і законодавчих комітетів, вони служать зрадкам компартії). Якби візьмемо до уваги Політбюро ЦК компартії України, до Політбюро жінкам ніколи ніколи не закривали, хоч вони можуть бути членами ЦК компартії України. Що більше, кожного із 12 членів ЦК не очолює жінка, а з понад 100 перших, других та заочних секретарів обласних Комітетів тільки три є жінками, хоч компартія України має як понад 25% жінок-членів. Не гадаю тамох

Women bricklayers in Rostov-on-Don, USSR.

Woman street cleaner, Leningrad, USSR.

д-р Віра Коломійець та інші викладачі державного життя і рівноправного з чоловіками положення союських жінок, що у жодній країні світу СССР не є репрезентативної жінкою.

Союська жінка багато говорить про право, рівноправність і можливість жінки зайняти найвищі пости в Союзі, багато пишеться й про те, але незвичайним фактом є, що для більшості жінок в Українській ССР кар'єра кімчатється на вчителів, профів в літературі та на інших наукових роботах, а найбільше працюють працівники у творчій, на подібних як тій фізичній праці в Україні, а ще більше в Казахстані, на Сибірі, при будівництві сибірських шахт, нових міст і фабрик.

Так, право, рівноправності і можливостей для жінок в Союзі не напевно багато, але з них користуватися жінки не дозволяється, зокрема в Україні та в інших повоєнних країнах. Якщо становище є незвичайно важке й ніщо не виходить на те, що вони кричуть, хочуть з нею творити, що створюють більше жінки, бо головним чином володіння жінкам не сприяло об'єктивно до їх жінки, вони не вміють зрозуміти після довгої експлуатації.

„АМЕРИКА“

NEWS FROM UKRAINE, № 9, 1976

О АНГЛІЙСЬКА НАІВНОСТЕ!!
SOVIET WOMEN TAKE GIANT STEP FORWARD

From what I have read in NFU in the last few years I have seen many articles on Soviet women.

„To get equal rights for women is a hard struggle, as women in other countries have found out. Socialism has given women equal rights, but in the capitalist countries it is harder to get because of the existing system.

The women of the Soviet Union have taken a giant step forward from the 1917 Great October Socialist Revolution to this day. They have won the right to be a human being. Now they can do any job they want with the knowledge applicable to that job. Not only do Soviet women get the right to vote but they can be elected. The Soviet women are now scientists, technicians, mechanics, politicians and the miracle of space led to the world's first spacewoman Valentina Tereshkova who managed to orbit Earth 48 times.

Soviet women deserve being congratulated for having attained equal rights. Their fight still continues, for they are not content with themselves being equal, but would like all women of all countries to be free of their old slave or servant role.

This dedication and warmhearted feelings for people of other countries of the world will bring success as a whole, because it will keep open the communication between the peoples. This leads to understanding and cooperation. I think that the ultimate goal of women is to bring peace on earth. The Soviet women's struggle to liberate the women of the world will, shine forever and lead the women in the future.”

I also think that in time the women of the world will succeed in their dream and only then can we all believe in total peace on earth.

B. M. INGRAM, Birmingham, ENGLAND

Beggars in USSR.

Woman mixing mortar in Stalingrad.

ПОШАНА ДЛЯ ЖІНОК В СРСР

— Отак ми вшановуем наших женщин в Международном Годе Женки!

RESPECT FOR WOMEN IN THE SSSR

THAT'S HOW WE'VE HONORED OUR WOMEN DURING INTERNATIONAL WOMEN'S YEAR!

(“Лис Микита”) Lys Mykyta